

HOSPODÁŘSKÁ strategie

Česko:
**Země pro
budoucnost
2.0**

Strategii najdete také na:

www.anobudelip.cz

OBSAH

Úvod	2
1. Lidé	6
1.1. Vzdělávání	6
1.2. Trh práce	12
2. Inovace	18
2.1. Výzkum, vývoj a inovace	18
2.2. Digitalizace	24
3. Infrastruktura	28
3.1. Energetika	28
3.2. Výstavba a bydlení	32
3.3. Doprava	38
3.4. Suroviny	44
4. Finance	50
4.1. Kapitál pro podnikání	50
4.2. Investice	56
4.3. Veřejné finance	62
5. Prostředí	68
5.1. Fungující stát	68
5.2. Omezení byrokracie	74
5.3. Export	80
Financování ekonomické transformace	86

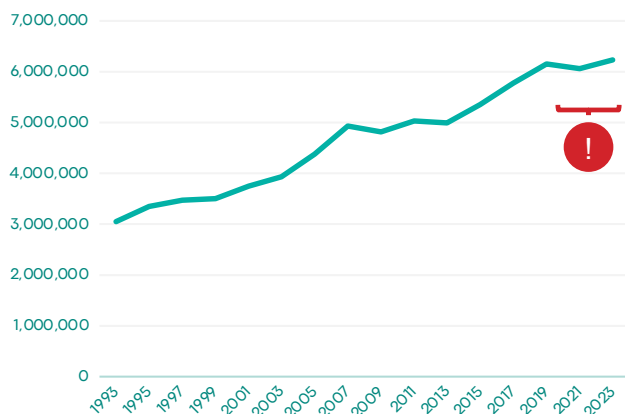
Je to necelých sedm let, kdy jsme představili první inovační strategii naší země. Česká republika: Země pro budoucnost vytyčovala hlavní oblasti výzkumu, vývoje a inovací až do roku 2030. Poprvé jsme s týmem odborníků z byznysu, výzkumu a univerzit ukázali na hlavní oblasti, ve kterých musíme posílit – od financování a hodnocení výzkumu, přes digitalizaci, podporu startupů, spinoffů, firem zaměřených na výzkum, až po speciální pobídky, řízení patentové politiky a vytváření nové image České republiky, založené na znalostech, nových technologiích a kvalitních školách. Poprvé jsme dali dohromady vědce s podnikateli, vytvořili jim motivační prostředí pro investice do výzkumu a sjednotili jsme pravidla.

Až do konce roku 2021 byla inovační strategie řízena nejen na bázi konkrétních cílů a milníků, ale hlavně se od ní odvíjely další hospodářské kroky. Stala se nejen hlavní hospodářskou koncepcí naší poslední vlády, ale do značné míry i hospodářskou značkou v mezinárodním prostředí. Její parametry jsme prezentovali ve světě, od USA, přes země EU, Izrael, až po Singapur. Značka Czech Republic: The Country For The Future se jako nový národní branding stala součástí většiny mezinárodních veletrhů s českou účastí a vizitkou Česka.

Náš cíl byl jasný: přestavit Česko jako moderní zemi, která nespolehá jen na tradice, ale nebojí se transformovat hospodářství do nových technologií, které vytvoří základ ekonomické přidané hodnoty. Důslednou implementací inovační strategie jsme začali dosahovat v oblasti inovací prvních výsledků. Navzdory pandemii se podařilo postupně zvyšovat podíl celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace až ke dvěma procentům vůči HDP (GERD, 2021).

Paralelně s tím se v minulém volebním období (mezi lety 2017 a 2021) zvyšovala exportní výkonnost, dluh veřejného sektoru klesl na historická minima a až do covidového období pokračoval solidní ekonomický růst. Zlom nastal v době pandemie, kdy bylo nutné podpořit podnikatelský sektor a významně zvýšit veřejné investice (zejména

HDP ČR (v milionech Kč, ceny roku 2020)

Za poslední 4 roky ...

Skončila konvergence k vyspělejším ekonomikám, vzdalujeme se průměru OECD (HDP na obyvatele)

Reálné **mzdy poklesly**, v průměrných mzdách nás **předběhly i Polsko, Estonsko a Litva**

Produktivita práce na odpracovanou hodinu **stagnuje** na úrovni ~75 % průměru EU

v dopravě), které tak krátkodobě suplovaly zastavené investiční aktivity firem a domácností. To vše bylo provázáno poklesem HDP a rostoucí zadlužeností prakticky všech zemí vyspělého světa. Situaci v EU poté ještě zhoršila nastupující energetická krize spojená s válkou na Ukrajině a nesprávně zvoleným tempem dekarbonizace.

Většina Evropy se z negativních šoků covidové a energetické krize a války na Ukrajině zotavuje. České hospodářství ale stagnuje a životní úroveň i hospodářská výkonnost vyspělejších zemí i průměru EU se nám vzdaluje. Model ekonomického růstu založený na levné pracovní síle a levných energiích se vyčerpal a nová vláda nenavázala na strategii podpory přidané hodnoty. V důsledku pozdních opatření v době energetické krize se české prostředí stalo nákladově neatraktivní, kdy zásahy státu do investičního prostředí a obecně nejistota znamenaly, že nastal útlum příchodu zahraničních firem, stejně tak investičních aktivit domácích subjektů. To se projevilo ve všech základních hospodářských pilířích – slabý růst HDP (2024: 1 %), vysoká inflace (od r. 2022 čtvrtá nejvyšší kumulovaná inflace v EU ve výši 32,7 % - k 06/25), vysoké schodky státního rozpočtu (kumulovaný schodek od 2021-25: cca 1 200 mld.). To vše má negativní vliv na pokles reálných mezd, který je od pandemie nejvyšší v EU právě v Česku.

Česká republika potřebuje jasnou hospodářskou vizi, která určí, jak zabezpečíme budoucí příjmy. Jejich základem musí být privátní sektor, který bude nositelem hospodářského růstu. Potřebujeme podniky a živnostníky, kteří nebudou znevýhodněni vůči podnikatelům z okolních zemí a kteří budou dosahovat vysoké profitability. Cílem není kvantita výroby či exportu, ale ziskovost, která je přirozeným základem zaměstnanosti, solidních platů, exportu, investic a v konečném důsledku daňových odvodů.

Proto předkládáme hospodářskou strategii, která je založena na přidané hodnotě a výkonnosti firemního sektoru. Motorem ekonomického růstu nebude stát, jeho úlohou bude vytvářet předvídatelné prostředí, zajistit férové podmínky pro přirozenou konkurenci a spravovat vybrané daně tak, aby sloužily k vytváření prosperity.

Karel Havlíček

STRATEGICKÉ PRIORITY

PRO ČESKÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Cílem naší hospodářské strategie je vytvořit z Česka zemi založenou na vysoké přidané hodnotě. Tu musí generovat podniky, tedy zaměstnavatelé, jejich zaměstnanci, ale i živnostníci. Úlohou státu není podnikat a konkurovat firmám, ale vytvořit jim podmínky pro to, aby zde zaměstnávaly, investovaly, exportovaly, a tím dosahovaly vysoké ziskovosti a v důsledku platily odpovídající daně.

Vzdělávání a trh práce: Zlepšíme kvalitu českého vzdělávacího systému i jeho provázání s byznysem, zjednodušíme přijímání kvalifikovaných zahraničních pracovníků na český pracovní trh a posílíme rekvalifikace

Inovace: Budeme masivně podporovat výzkum provázaný s praxí zvýšením veřejných i soukromých investic do VaVa a digitalizace Česka

Investice: Vytvoříme systém nepřímých pobídek, založených na daňových úlevách a odpisech, a to zejména pro firmy, které investují do výzkumu a inovací

Energetika: Zajistíme férové ceny elektriny, které budou odpovídat okolním zemím a nebudou snižovat konkurenceschopnost našeho průmyslu a současně budeme udržovat energetickou soběstačnost

Doprava: Dobudujeme páteří dálniční a železniční síť, budeme rozvíjet vodní cesty se sousedními zeměmi

Zjednodušení podnikatelského prostředí: Zredukujeme byrokracii, zdigitalizujeme stát, zajistíme daňovou stabilitu a zjednodušíme regulační prostředí

Strategické priority pro české hospodářství ale nestačí. V minulosti byla vytvořena řada strategických dokumentů bez znatelných dopadů. Klíčové proto je překlopit vize a cíle v konkrétním opatření. V tomto dokumentu představujeme náš plán transformace českého hospodářství na hospodářství vysoké přidané hodnoty, který konečně nastartuje dlouhodobý růst naší ekonomiky a vrátí nás tam, kam patříme – mezi top 10 zemí Evropy ve výši hrubého domácího produktu na osobu v paritě kupní síly, včetně harmonogramu, konkrétních opatření, plánu financování a zodpovědnosti za implementaci. Česko: Země pro budoucnost 2.0 je jízdní řád pro nastartování českého hospodářství, jehož tahounem bude privátní sektor.

Náš plán se liší od přechozích strategických dokumentů nejen obsahem a konkrétností, ale i tím, jakým způsobem jsme přistoupili k jeho tvorbě. Důležité pro nás totiž bylo nebořit to, co funguje. Při tvorbě jsme proto vycházeli z následujících principů:

Stavíme na silných stránkách Česka

Máme mnoho silných stránek – od technologicky úspěšných českých firem, šikovných lidí, po strategicky výhodnou polohu v srdci Evropy. Na tom všem budeme stavět náš budoucí úspěch.

Věříme odborníkům

Při tvorbě dokumentu jsme pečlivě zhodnotili a zohlednili jak doporučení pro českou ekonomiku mezinárodních organizací (např. OECD či Světová banka), tak domácích organizací zabývajících se rozhybáním české ekonomiky (např. Druhá ekonomická transformace (2ET), Svaz průmyslu a dopravy ČR, Hospodářská komora ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Akademie věd ČR, Asociace výzkumných organizací atd.). Nedílnou součástí procesu tvorby dokumentu jsou i současné konzultace a iterace s českým byznysem.

Nevynalézáme kolo

V konkrétních oblastech se inspirujeme politikami a opatřeními, které fungují i jinde. Pro každou oblast jsme vytipovali země, které jsou v daném tématu nejpokročilejší, zanalyzovali jsme, co dělají dobře a zamysleli jsme se, co by mohlo fungovat i u nás.

Jasno ve financování transformace

Pro ekonomickou transformaci jsou potřeba investice – transformace něco stojí. Klíčovým principem při návrhu strategie tak byla maximalizace dlouhodobé návratnosti investic do ekonomického růstu. Aby strategie v tomto dokumentu byla realizovaná, je jeho součástí i plán, jak transformaci zaplatit. Hlavním východiskem pro financování je princip páky: máme jasný závazek k investicím z veřejných zdrojů, ale veřejné prostředky budou primárně mobilizovat, odblokovávat a násobit investice z jiných zdrojů.

Konkrétní cíle, opatření, harmonogram a zodpovědnosti

Nezůstáváme u vize nebo strategie – konkrétní a měřitelné cíle, opatření, harmonogram a přiřazení zodpovědností se stanou základem pro akční plány, které musí připravit nová vláda.

1. LIDÉ

1.1. VZDĚLÁVÁNÍ

1.2. TRH PRÁCE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

CÍLE

VIZE

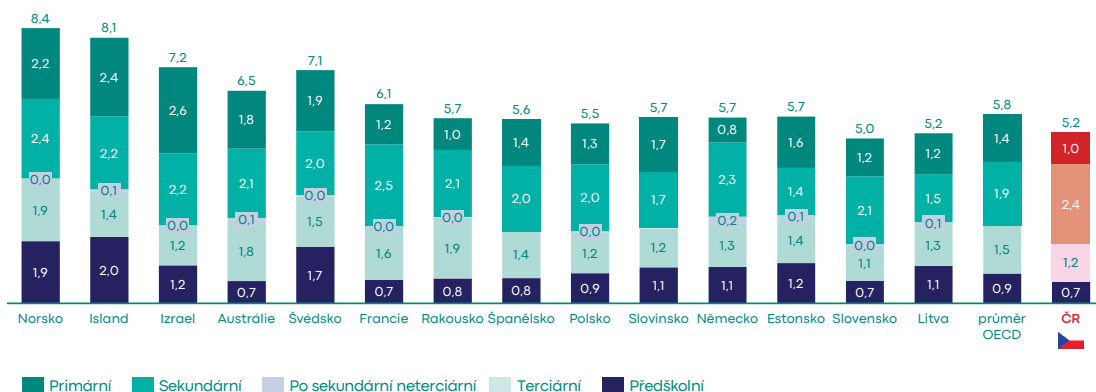
VÝCHOZÍ STAV: Český vzdělávací systém má řadu silných stránek, na kterých lze stavět. Čeští žáci dosahují stabilně nadprůměrných výsledků v základních metrikách gramotností (viz např. PISA 2022), a to zejména v přírodních vědách. Česko má rovněž tradici kvalitního technického a odborného vzdělávání a míra nezaměstnanosti absolventů je dlouhodobě velmi nízká. Zároveň však vzdělávací systém čelí několika strukturálním výzvám, které brání modernizaci systému tak, aby lépe odpovídal potřebám 21. století a požadavkům zaměstnavatelů.

X Nedostatečné financování a nízké investice do kvality

Česká republika vydává na vzdělávání pouze 5,2 % HDP, což je pod průměrem zemí OECD (5,8 %). Podinvestované zůstává zejména terciární vzdělávání. Nízká úroveň investic se promítá nejen do platů učitelů, ale také do slabé podpory rozvoje škol, inovací a internacionalizace. To se odráží v nízké mezinárodní konkurenceschopnosti českých vysokých škol – pouze dvě se umísťují mezi 500 nejlepšími univerzitami světa.

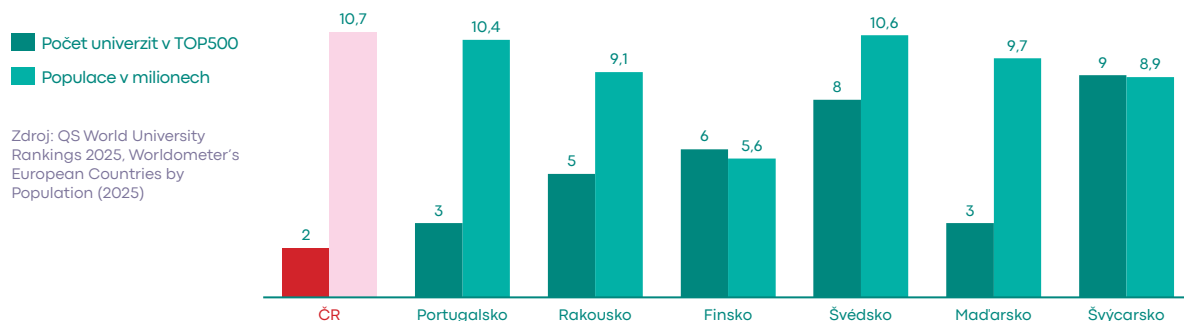
Výdaje na vzdělávací instituce v % HDP (2021)

Zdroj: OECD

X Vzdělávání neodpovídá potřebám moderní ekonomiky

Rychlé tempo technologických změn (digitalizace, automatizace, umělá inteligence) mění strukturu trhu práce. V Česku přetrvává nedostatek technicky kvalifikovaných pracovníků, zatímco nabídka studijních oborů i obsah výuky ne vždy odpovídá aktuálním a budoucím potřebám ekonomiky. V testech PISA (2022) se čeští žáci umísťují kolem 18. místa ve všech kategoriích – nad průměrem EU, ale pod úroveň inovativních vzdělávacích systémů jako je Estonsko nebo Finsko. Pro zajištění konkurenceschopnosti je třeba posílit propojení škol s praxí, motivovat ke studiu na středních odborných školách a navázat na systém českých průmyslovek a podporovat rozvoj dovedností jako kreativita, podnikavost a technické myšlení.

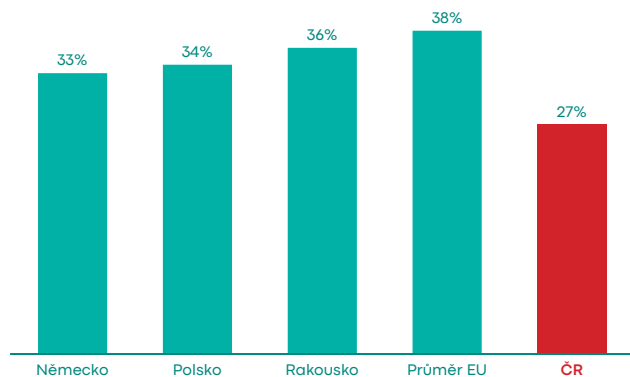
X Podíl uplatnitelných vysokoškoláků a slabá účast na dalším vzdělávání

S podílem 27 % vysokoškolsky vzdělaných osob ve věku 25–64 let patří Česko k nejslabším v EU. Zvýšení tohoto podílu na průměr EU by sice mohlo zvýšit významně HDP, nicméně cesta není hon za tituly, ale za absolventy škol, kteří se uplatní na trhu práce. Vzdělávací systém zároveň nedokáže efektivně reagovat na potřebu rekvalifikací – účast dospělých na dalším vzdělávání je dlouhodobě pod průměrem EU. Tato slabina je kritická vzhledem k očekávaným dopadům technologických a demografických změn.

X Nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a mezinárodní uzavřenost

Výsledky českých žáků výrazně korelují se socioekonomickým zázemím – index ESCS je jedním z největších prediktorů výsledků v rámci EU. Regionální rozdíly, roztržitá zřizovatelská struktura a omezená kapacita školek a středních škol snižují rovný přístup ke vzdělání. Internacionalizace vzdělávacího systému je zatím nedostatečná – ČR přitahuje relativně málo zahraničních studentů a její vysoké školy mají omezenou účast v mezinárodních výzkumných projektech či mobilitách. Pro konkurenceschopnost ekonomiky i kvalitu výuky je klíčové tuto otevřenost výrazně zvýšit.

Podíl osob s vysokoškolským vzděláním ve věku 25–64 let (2022)

Česká republika bude mít vzdělávací systém podporující rozvoj kompetencí odpovídajících potřebám ekonomiky, založené na přidané hodnotě, respektující hospodářskou infrastrukturu Česka a oblasti, ve kterých můžeme rozvíjet konkurenční výhody. Podnikavost a inovativnost budou základními pilíři vzdělávacího systému na všech úrovních, který umožní uplatnění absolventů v českém i mezinárodním prostředí, propojí vzdělávání s praxí a umožní rekvalifikace.

CÍLE

✓ Posílit financování vzdělávání:

- **Minimálně 6 % HDP do vzdělávání do roku 2030** (oproti dnešním 5,2 %; z toho minimálně 1,5 p. b. HDP do terciárního vzdělávání)
- **Platy učitelů** dosáhnou úrovně 130 % průměrné hrubé měsíční mzdy

✓ Zvýšit kvalitu vzdělávání:

- **Výsledky českých žáků v testech PISA** v matematice a přírodních vědách do top 5 v rámci EU do 2035
- **Čtyři české univerzity mezi top 500**, alespoň jedna v top 200 v QS World University Rankings do 2035
- **Zlepšit provázání škol s praxí** zřízením pilotního integrovaného středoškolského kampusu se zapojením byznysu

✓ Zvýšit kvalifikaci populace:

- **Zvýšení podílu vysokoškolsky vzdělaných lidí v produktivním věku** (25–64 let) na 30 % do roku 2035 (ze současných 27 %) s důrazem na podporu společensky potřebných oborů s uplatněním v hospodářství
- **Zvýšení počtu zahraničních studentů** (primárně samoplátců) na českých VŠ o 40 000 do roku 2030
- **Posílit rekvalifikace a upskilling:** 200 000+ lidí do roku 2030 (kumulativně) projde rekvalifikací či upskillingem

✓ Zlepšit přístup ke vzdělávání:

- **Redukce korelace mezi výsledky testů PISA** (matematika, čtenářská gramotnost) a indexem ESCS (Index socioekonomického statusu žáků) z aktuální hodnoty ~0,4 pod 0,3 (do 2035)

→ Zlepšení kvality a financování vzdělávání:

- **Zvýšení platů pedagogů** a zavedení systému pravidelného profesního hodnocení učitelů (MŠMT, do 2026)
- **Změna systému řízení univerzit:** Jmenování a odvolávání rektorů správní radou univerzity, posílení role rektorů – akademický senát jako kontrolní orgán (Model CERGE-EI), (MŠMT, do 2026)
- **Změna systému financování regionálního školství:** Přejít z PHmax systému s výjimkami zpět na jednodušší systém založený na financování na žáka s korekčními koeficienty pro regiony a větší volností ředitelů škol v alokaci rozpočtu a garancí minimálního rozpočtu na 3 roky (MŠMT, do 2027)
- **Revize rámcových vzdělávacích programů (RVP):** Zredukování objemu učiva, definování jádrových výstupů, větší propojení s praxí a důraz na STEM obory (MŠMT, do 2027)
- **Snížení roztržitosti zřizovatelů škol:** Novela školského zákona a zákona o obcích, které umožní jednodušší sdružování zřizovatelů, povinné sdílené řízení škol v malých obcích a možnost krajů převzít řízení problematických škol (MŠMT, do 2027)
- **Sběr dat:** Zavést registr učitelů a registr žáků (viz Skandinávie či Maďarsko) pro sbírání a vyhodnocování dat o průchodu žáků vzdělávací soustavou (MŠMT, do 2028)

→ Vytvoření státního kampusu středních odborných škol:

- **Zřídit pilotní integrovaný kampus středních odborných škol** s provázáním na odborné pracovníky chybějícím firmám – inspirace finským systémem polytechnik (MPO, MŠMT, do 2030)

→ Zvýšení atraktivity ČR pro zahraniční talenty:

- **Zjednodušení vízového procesu** pro zahraniční studenty a pracovníky s vysokou kvalifikací (MV, MŠMT, do 2026)
- **Rozšíření anglicky vyučovaných programů** na českých VŠ v klíčových technologických oborech (MŠMT, do 2027)
- **Stipendia pro špičkové zahraniční studenty** v oborech s vysokou přidanou hodnotou (MŠMT, MPO, do 2027)

→ Zlepšení přístupu ke vzdělávání:

- **Omezení odkladů:** Umožnit odklad školní docházky pouze na základě doporučení školského poradenského zařízení s povinností vícečetné diagnostiky dítěte (MŠMT, do 2027)
- **Duální vzdělávání:** Vytvořit motivační systém zapojení středoškolských studentů do praktické výuky ve spojení s průmyslovými podniky
- **Vratné granty pro studenty vysokých škol:** Příprava systému vratných grantů na pokrytí životních nákladů pro vysokoškolské studenty v České republice s podmíněným zpětným splácením (např. britský model)

1. LIDÉ

1.1. VZDĚLÁVÁNÍ

1.2. TRH PRÁCE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

CÍLE

VIZE

VÝCHOZÍ STAV: Míra nezaměstnanosti v České republice je dlouhodobě jedna z nejnižších v Evropě. To vytváří relativně vysokou jistotu zaměstnání pro velkou většinu praceschopné populace, na druhé straně ale nedostatek pracovní síly brzdí růst firem i celé ekonomiky. Trh práce navíc trpí nízkou fluktuací, neefektivním zdaněním a strukturálními bariérami.

X Nedostatek pracovní síly jako hlavní bariéra růstu

Navzdory přílivu 375 tisíc ukrajinských uprchlíků (z nichž 210 tisíc je ekonomicky aktivních) český trh práce trpí chronickým nedostatkem lidí. Studie BCG odhaduje, že do roku 2035 vznikne 415 tisíc nových neobsazených pracovních pozic (kde očekávaná poptávka převyšuje nabídku pracovníků s danou kvalifikací ve srovnání s dnešním stavem).

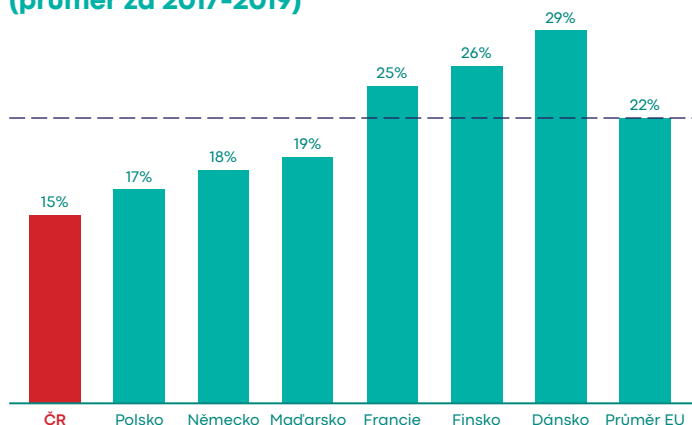
X Složitě přijímání kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí

Současných 942 tisíc zahraničních pracovníků v ČR (ČSÚ, 2023) je stále daleko za tržním potenciálem. Přijetí kvalifikovaného pracovníka nebo talentů trvá v ČR v průměru více než 6 měsíců – téměř třikrát déle než v Německu nebo Nizozemsku. To je nepřijatelný stav. Více než 70 % firem označuje imigrační procedury za hlavní bariéru získání pracovní síly ze zahraničí.

X Nízká participace na trhu práce specifických skupin obyvatelstva

Na českém trhu práce chybí především ženy (participace na trhu práce 73 % vs. 80 % na Slovensku) – s největším rozdílem u matek s malými dětmi – a lidé v předdůchodovém věku. Česko by mohlo aktivací podrepräsentovaných skupin navýšit pracovní sílu o 200 až 400 tisíc osob. Klíčovou bariérou je i velmi nízký podíl částečných úvazků (pouze 7 % oproti 19 % v EU a 43 % v Nizozemsku). Na trh se nedaří vracet ani více než 600 tisíc lidí v exekucích.

Roční míra fluktuace zaměstnanců (průměr za 2017–2019)

X Nízká fluktuace a omezená flexibilita trhu práce

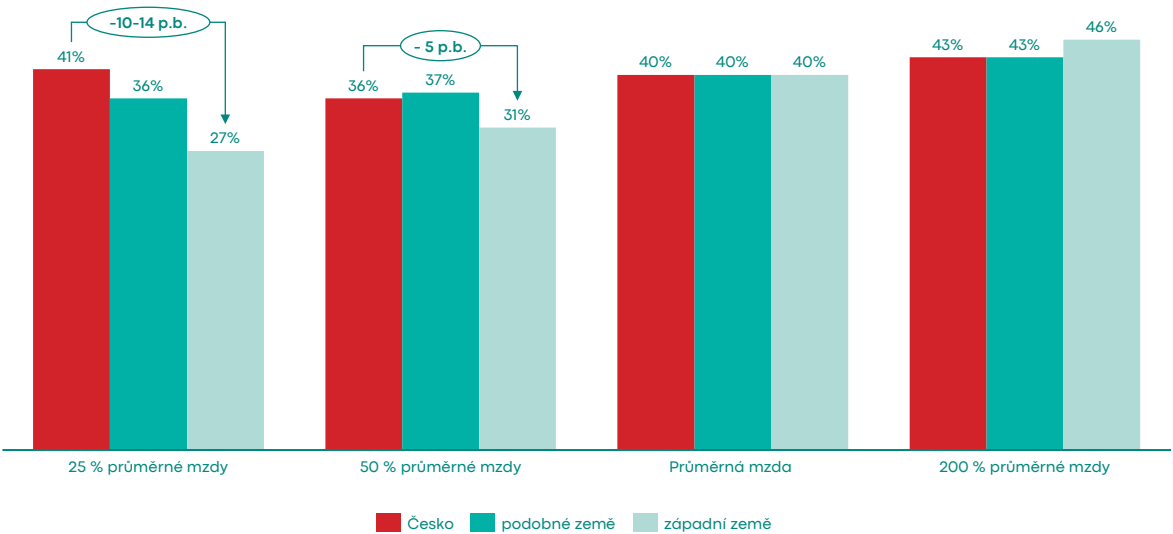
ČR má sice nejnižší roční míru fluktuace zaměstnanců v EU (15 % vs. 22 % průměr EU), což brzdí přirozenou obnovu trhu práce, na druhou stranu to vytváří stabilnější prostředí pro stávající zaměstnavatele např. v průmyslu. Pro podniky je nicméně těžké najít správné lidi na

neobsazené pozice a nízká fluktuace zároveň zpomaluje růst mezd, neboť největší nárůst mzdy obvykle nastává při změně zaměstnání. Změna zaměstnání průměrně vede k nárůstu mzdy o 8-12 % (údaje MPSV) – nárůst fluktuace zaměstnanců o 10 p. b. odpovídající průměru EU by tak mohl zvýšit roční tempo růstu průměrné mzdy o zhruba 1 p. b.

X Nízká produktivita, mzdy a zdeformované daňové zatížení

Produktivita práce stagnuje na zhruba 70 % průměru EU, podíl mezd na hrubé přidané hodnotě je pouze 35 % (vs. 42 % v EU) a reálné mzdy v posledních 4 letech klesly nejvíce v rámci EU. Celkové zdanění práce je vysoké a u nízkopříjmových zaměstnanců vyšší než u těch s průměrnými příjmy, což demotivuje legální práci. Zároveň výrazné daňové znevýhodnění zaměstnanců tlačí firmy k využívání OSVČ v šedé zóně.

Průměrná daňová sazba pro čtyři příklady zaměstnanců v Česku a zahraničí

Poznámka: Zaplacená DPFO a pojistné z celkového nákladu práce | Modeloví zaměstnanci bez dětí (či jiných slev, kromě na poplatníka), odpočtů a dávek
Podobné země: Polsko, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko | Západní země: Německo, Rakousko, Velká Británie, USA, Francie, Švédsko, Dánsko.
Zdroj: PAQ research-25 %: výpočty PAQ research z veřejných zdrojů; 50–200 % PM: OECD II, 2023.

Česká republika musí rozpohybovat trh práce, který dnes nereflektuje konkurenční prostředí ve světě, demografické změny a technologický rozvoj. Je nutné umožnit maximální využití a vyšší fluktuaci domácí pracovní síly, zrychlení zaměstnávání kvalifikovaných pracovníků a talentů ze zahraničí a snížit míru ekonomické neaktivity populace. Ekonomicky aktivní musí být motivováni k práci, prokazatelně sociálně slabí nebo handicapovaní podporováni. Naopak, nepracovat a pobírat dávky nesmí být pro ekonomicky aktivní lidi výhodné.

CÍLE

✓ Zvýšení míry ekonomické aktivity populace

- 15–64 let na 85 % do roku 2035 (ze současných 77 %), v případě zájmu usnadnit a motivovat zapojení na trh práce i lidí v důchodovém věku

✓ Zvýšení počtu kvalifikovaných zahraničních pracovníků

- v ekonomice o 100 000 (do roku 2030)

✓ Zvýšení podílu částečných pracovních úvazků

- na 15 % do roku 2030

✓ Redukce šedé ekonomiky

- a počtu lidí v exekucích o 30 % do roku 2030

→ **Modernizace zákoníku práce a posílení flexibility trhu:** (inspirace dánským modelem)

- **Vyšší podpora v nezaměstnanosti** první 3 měsíce (90 % mzdy), zavedení povinnosti pravidelné účasti v re-kvalifikačních kurzech a aktivního kariérního poradenství úřadů práce – jinak ztráta podpory (MPSV, do 2027)
- **Digitalizace a automatizace** zaměstnanecké agendy, 100 % digitalizace veškeré komunikace stát – zaměstnavatel, zaměstnavatelé podávají státu jedno hlášení obsahující všechno potřebné (MPSV, MPO, do 2027)
- **Snížení rozsahu a míry certifikace profesí** alespoň o 25 % a zavedení jednotné certifikace oborů bez ohledu místa vystavení (MPSV, MŠMT, do 2027)
- **Zjednodušení rozvazování pracovního poměru** – možnost mimosoudního řešení sporů o rozvázání pracovního poměru u SUIP (podobně jako u spotřebitelských sporů u ČOI), zakotvení limitu maximální kompenzace zaměstnavatelem na dvanáctinásobek měsíční mzdy (MPSV, do 2027)

→ **Zrychlení zaměstnávání zahraničních pracovníků:**

- **Zkrácení lhůty pro pracovní povolení** na 2 měsíce a zavedení fikce pozitivního rozhodnutí při nedodržení lhůty úřadem (MV, MPSV, do 2026)
- **Implementace systému "smart viz"** umožňujícího předkvalifikaci zahraničních pracovníků a jejich alokaci zaměstnavatelům v rámci řízené migrace a zavedení bodového systému pro ekonomickou migraci (UK model) (MPO, MV, do 2027)
- **Snížení administrativní zátěže** a zjednodušení nostrifikace a uznávání diplomů a profesních osvědčení ze zahraničí skrze jednotnou digitální platformu (MŠMT, MPO, do 2026)

→ **Podpora vyšší participace domácí pracovní síly na pracovním trhu:**

- **Zvýšit slevu na sociálním pojištění** pro zaměstnance na částečném úvazku (MF, do 2027)
- **Zavedení právního rámce** pro rozšíření částečných a flexibilních úvazků včetně tzv. "job sharingu" se snížením administrativy pro částečné úvazky včetně čtvrtletního hromadného podání žádostí (MPSV, do 2026)
- **Podpora návratu rodičů do práce** skrze garantované místo ve školce od 3. narozenin dítěte, obnovu školkového, mateřské školy a družiny pro děti do 8 let věku ve spádových oblastech i přes letní prázdniny a podpora kapacit v zařízeních pro děti mladší 3. let, možnost přenosu rodičovské dovolené na prarodiče (MŠMT, MPSV, do 2027)
- **Podpora návratu lidí v exekucích na pracovní trh:** Zkrácení doby oddlužení pro lidi s dluhy z dětství na 2 roky, zavést opt-out na podání návrhu na oddlužení a zrušení bagatelních exekucí (MSP, MPSV, do 2027)
- **Flexibilnější dlouhodobá spolupráce s OSVČ pro firmy:** Přípravení návrhu modelu závislého dodavatele (inspirace modelem UK, MPO ve spolupráci s MF, do 2027)
- **Aktivní politika zaměstnanosti úřadů práce:** Zaměření kapacit na dlouhodobé rekvalifikace v regionech a velkých podnicích s předvídatelným zánikem pracovních příležitostí (MPSV, do 2027)

→ **Růst mezd:**

- **Postupné zvyšování minimální mzdy** na úroveň 47 % průměrné mzdy do roku 2030 (MPSV, průběžně)

2. INOVACE

2.1. VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

2.2. DIGITALIZACE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

CÍLE

VIZE

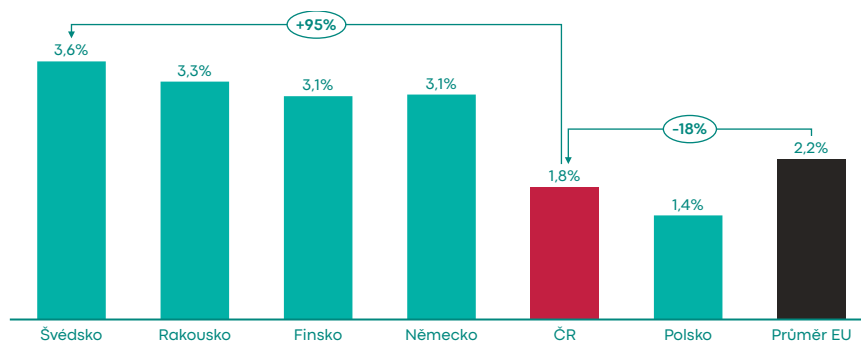
VÝCHOZÍ STAV: Zavedením a hlavně dodržováním cílů Inovační strategie ČR 2019–2030 Česko poprvé spojilo akademický, univerzitní, vědecký a podnikatelský sektor, vytýčily se dlouhodobé cíle a výzkum se začal řídit podle mezinárodních parametrů. Nástupem vlády 2022 se tyto ukazatele přestaly plnit a opět dochází k poklesu indikátorů (např. GERD v procentech vůči HDP poklesl na úroveň r. 2018). Česká republika sice disponuje kvalitními výzkumnými týmy, silným akademickým zázemím a sítí špičkových výzkumných infrastruktur a v některých regionech se rozvíjí funkční inovační ekosystémy s vazbou na high-tech výrobu, celkově je ale Česko z hlediska inovací hodnoceno v rámci Evropské unie lehce podprůměrně (viz např. European Innovation Scoreboard).

X Podfinancování a pokles investic do VaVal

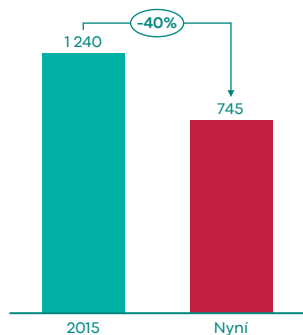
V roce 2023 dosahovaly celkové výdaje na VaVal (GERD) v České republice pouze 1,8 % HDP, což je přibližně o 20 % méně, než průměr EU (2,2 %) a téměř polovina ve srovnání s inovačními lídry jako je Švédsko nebo Finsko. Zatímco od r. 2016 do r. 2021 ukazatel rostl a došlo ke zvýšení výdajů až ke 2 %, v posledních 4 letech se trend obrátil a podíl výdajů opět klesá. Aktuální systém financování je navíc výrazně orientován na granty s nedostatečnou institucionální a nepřímou podporou, což komplikuje dlouhodobé plánování a stabilitu výzkumných organizací.

Česká republika má kvalitní akademické zázemí a rostoucí průmyslové know-how v oblasti AI (zejména zpracování přirozeného jazyka, robotika, průmyslové aplikace). Chybí však dostatečná infrastruktura, koordinace výzkumu a jasná strategie implementace ve veřejné správě a obranném průmyslu. Přijetí AI v průmyslu je dosud pomalé a roztržštěné.

Celkové výdaje na VaVal v % HDP, 2023

Počet firem využívajících státní pobídky na R&D v České republice

X Nevyužitý potenciál nepřímé podpory a VC investic

Klesající zájem o využívání daňových odpočtů na VaVal ze strany firem signalizuje nízkou atraktivitu tohoto nástroje. Příčinou je zejména nejistota ohledně uznatelnosti nákladů, různý přístup kontrolních orgánů v regionech a krátký časový horizont (tři roky), který neodpovídá délce životního cyklu technologických projektů. Zároveň Česku chybí legislativní rámec pro moderní inovační nástroje na bázi cílených daňových pobídek na investice do startupů. To snižuje zájem VC fondů o české inovační projekty.

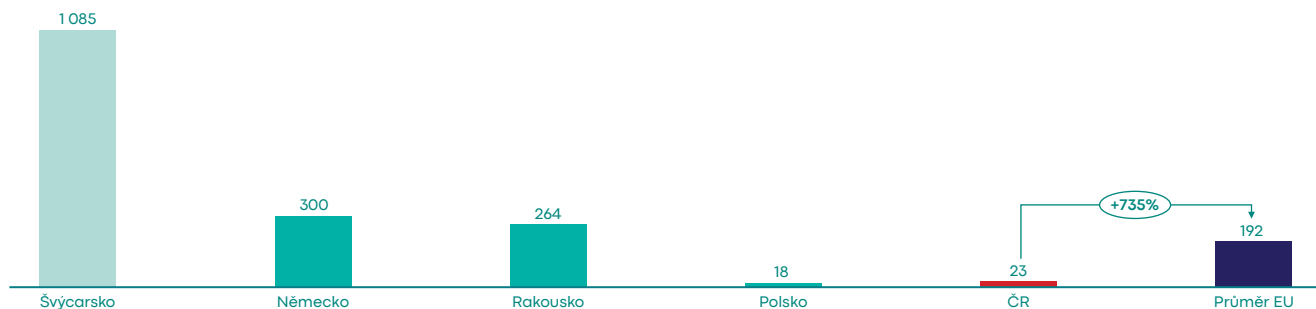
X Nízká míra komercializace a propojení s byznysem

Významnou výzvou zůstává i přenos výzkumných výsledků do praxe. Spolupráce mezi akademickou a podnikatelskou sférou je často nahodilá a omezená, míra komercializace nízká, a patentová aktivita v aplikačně významných oblastech nedostatečná.

X Slabé využívání evropských zdrojů a nízká míra internacionalizace

Česko nedokáže naplno využívat dostupné evropské programy. Nízké zapojení do mezinárodní spolupráce a slabá internacionalizace výzkumných týmů omezují schopnost konkurovat špičkovým výzkumným institucím a snižují atraktivitu ČR pro zahraniční talenty a investory. Nízká internacionalizace univerzit a výzkumných organizací je dána i nepružností získávání talentů a úspěšných vědců, počínaje zajištěním vizových náležitostí a konče zázemím nezbytným pro běžný život. Nestačí pouze kvalitní výzkumné prostředí.

Počet patentových přihlášek na milion obyvatel, 2023

Věda a výzkum se stanou základem prosperity Česka. Ekonomická přidaná hodnota bude založena na inovacích, pro které vláda musí vytvořit atraktivní prostředí. Výzkum se musí stát základem bezpečnosti země, zdravotnictví nebo energetiky. Z obecných fází o podpoře vědy je třeba přejít k jejímu řízení. To bude založeno na aktualizované Inovační strategii, která prováže akademický a praktický výzkum. Hodnocení a financování vědy musí respektovat odlišnost zastřešujících organizací – Akademie věd ČR, MŠMT nebo resortů podporujících aplikovaný výzkum. Využije se potenciálu v řadě odvětví, která generují zisky a motivačními nástroji se vytvoří zdroje pro zapojení technologických startupů, spinoffů, univerzit nebo ústavů AV ČR. Vláda vytvoří podmínky pro dosažení vyššího stupně mezinárodní spolupráce a zavede mezinárodně uznávaná kritéria hodnocení kvality výzkumu.

CÍLE

✓ Lepší inovační výkonnost ČR:

- Posun do top 8 v European Innovation Scoreboard (do 2035, z dnešního 15. místa)

✓ Rostoucí podíl výdajů na VaVal (GERD, % HDP):

- 2 % (2026), 2,5 % (2030) a 3 % (2035) s 1/3 podílem na růstu veřejným financováním a 2/3 soukromým

✓ Změna systému příchodu zahraničních pracovníků v oblasti výzkumu a inovací:

- Jednodušší systém viz a rychlejší přijímání talentů, vědců a firemních zaměstnanců z jiných zemí (2026)

✓ Motivační inovační ekosystém:

- Změny v oblasti odpočtů a podpůrných nástrojů pro zapojení privátního kapitálu do výzkumných projektů (2026)

→ **Zatraktivnit odpočty na R&D:**

- **Zvýšit jistotu uznatelnosti** – TAČR vydá předem doporučující stanovisko pro schvalování odpočtu na finančním úřadu (MF a MPO, do 2027)
- **Prodloužit časový horizont pro uplatnění odpočtu na 5 let** (z dnešních 3 let) pro zvýšení relevance na high-tech výzkumné projekty s několikaletou návratností (MF a MPO, do 2027)
- **Zavést patent boxy** – snížené zdanění pro příjmy z licenčních smluv k patentům a IP pro motivaci registrace patentů v ČR oproti odlivu registrací do zahraničí (MF a MPO, do 2027)

→ **Zvýšit atraktivitu startupů a inovačních projektů pro VC kapitál:**

- **Certifikace startupů** (na základě startupového zákona – španělský model) a inovačního projektu (s využitím TAČR) pro možnost zohlednění v daňových odpótech (MPO, do 2027)
- **Daňové odpóty** na investice do inovačních firem a startupů – sleva na DPFO z investice do nově vydaných podílů certifikovaného startupu či inovační firmy, základ max. 1,5 mil. Kč/rok na investora; min. držba 3 roky (inspirace britským modelem, MF, do 2027)

→ **Umožnit využívání zaměstnaneckých akcií:**

- Dokončit zavádění safe harbour pro zaměstnanecké akcie – jasné ukotvení zaměstnaneckých akcií v zákoně ve formě opčního programu konvertujícího s exitem startupu (MF, do 2026)
- **Zavést odložené zdanění zaměstnaneckých akcií** a danění zaměstnaneckých akcií jako kapitálového příjmu (MF, do 2026)

→ **Rozvíjet prioritní strategická inovační odvětví v ČR:**

- **Určit prioritní pokročilá technologická odvětví** pro strukturální ekonomickou politiku ČR a jejich systematická podpora (MPO, 2026)
- **Využít investiční pobídky** pro relokaci R&D mezinárodních firem v identifikovaných strategických oblastech do ČR pro vybudování inovačního ekosystému (ÚV, kontinuálně)

→ **Zlepšit legislativu a řízení VaVal:**

- **Centralizace řízení a financování VaVal** pod přímé vedení premiéra/vicepremiéra v rámci Rady pro výzkum, vývoj a inovace (funkci ministra pro vědu zrušíme) za účelem zajištění strategického řízení a konzistentního financování (RVVI, 2028)
- **Zlepšit využívání evropských fondů pro VaVal:** Systematicky podporovat zájmy organizací působících v ČR v čerpání evropských fondů na inovace – podpůrný tým v rámci RVVI s kontaktními místy na jednotlivých ministerstvech pro vyjednávání ve strukturách EU (RVVI, 2027)
- **Etablovat v Česku prestižní Fraunhofer Institute**, s majetkovou účastí státu (po vzoru italského Bolzano Institutu) a propojit jeho výzkumné aktivity ve vybraných oblastech s průmyslem v regionech
- **Aktualizace inovační strategie** (viz předchozí Inovační strategie Country For The Future) s přesahem na akademickou sféru a výzkumné instituce, Akademii věd ČR i podnikatele a aplikační sféru (MPO, 2026)

2. INOVACE

2.1. VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

2.2. DIGITALIZACE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

CÍLE

VIZE

VÝCHOZÍ STAV: Česko stále nedokáže využít potenciál v oblasti digitalizace. Zatímco firmy se dokáží v rámci svých dodavatelsko-odběratelských řetězců trhu přizpůsobovat, digitalizace státu se začíná stávat marketingovou mantrou, nikoliv nástrojem pro zjednodušení, urychlení a úsporu. Česká republika přitom disponuje značným digitálním lidským kapitálem – v základních digitálních dovednostech jsou Češi nad průměrem EU (viz průzkum Eurostat – Community Survey on ICT usage) a české technické školy koncentrují digitální talenty. V oblasti digitalizace státní správy a budování digitální infrastruktury Česko výrazně pokročila především v letech 2017–2021, kdy mezi klíčové pokroky patřilo zavedení Portálu občana (2018, širší rozvoj od 2020), digitalizace agend jako eRecept (2018), elektronické dálniční známky (2021) a online podání daňového přiznání (rozšířeno od 2021 v rámci portálu MOJE daně). Došlo také k posílení digitální identity (např. BankID pro přístup ke státním službám; od 2021). Od roku 2021 do dnešního dne ale přibýlo minimum nových digitálních agend, proto Česko zůstává ve srovnání s vyspělými zeměmi (např. Estonsko, Dánsko) pozadu – v míře využívání digitálních služeb, jejich uživatelské přívětivosti a celkové integraci napříč resorty.

X Nízká přívětivost některých digitálních služeb státu

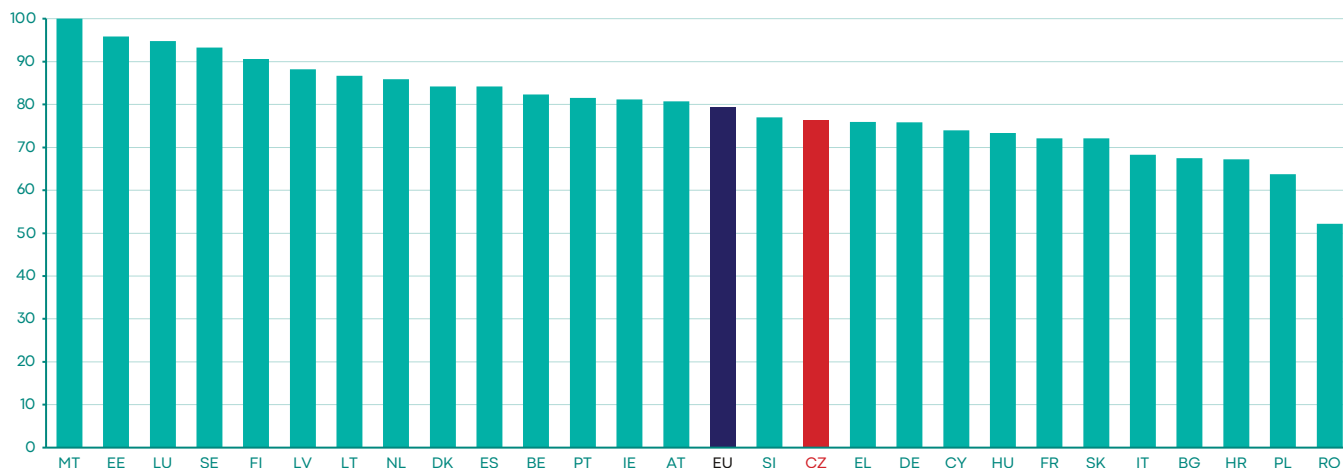
Češi poměrně hodně využívají e-Government, jsou ale rezervy v uživatelské přívětivosti – například v předvyplnění digitálních formulářů jsou české digitální služby státu čtvrté od konce v rámci EU (viz Capgemini eGovernment Benchmark a DESI data, 2023). Mnoho klíčových životních situací občana („life events“) není dostupných end-to-end online. Značnou bariérou je také pomalá digitalizace samospráv, roztržitost IT systémů a poddimenzovaná interní IT kapacita státu.

X Rezervy v rozvoji digitální infrastruktury

ČR zaostává v pokrytí vysokorychlostním internetem. Zatímco v roce 2024 bylo průměrně 78 % evropských domácností pokrytých vysokokapacitním internetem (VHCN, viz data DESI Evropské komise), v ČR to bylo jen lehce přes 50 % a ve venkovských oblastech dokonce méně než 10 % – nejméně z celé Evropské unie. Zaostávající digitální infrastruktura může být v budoucnu klíčovou překážkou pro implementaci Průmyslu 4.0. Na druhé straně v pokrytí 5G je již dnes ČR nad průměrem EU.

Digitalizace veřejných služeb (% dostupnost, DESI 2024)

Zdroj: DESI 2024, Evropská komise

Česká republika bude vytvářet funkční digitalizovanou veřejnou správu, která bude sloužit občanům, firmám a státním úřadům. Smyslem není pouhá vlastní digitalizace, ale poskytování dostupnějších, levnějších a rychlejších služeb. Nejdříve se musí zjednodušit procesy, poté dává smysl je digitalizovat. Stát vytváří prostředí, reaguje a zůstává v pozadí. Zároveň ale zachová i fyzickou dostupnost služeb na úřadech.

CÍLE

✓ Digitální stát: dostupnost klíčových veřejných služeb přívětivě online do roku 2030 včetně:

- **Klíčové agendy plně digitální:** Daně (včetně předvyplněných daňových přiznání), doprava (přepis aut, pokuty, apod.) a sociální záležitosti (dávky, úřad práce, děti), obchodní a živnostenské agendy
- **Univerzální elektronické podání:** Pro všechny obchodní i životní situace žádost úřadům z jednoho online místa a v jednotném formátu (2029)
- **Občanka a digitální podpis v mobilu** – EU Digital Identity Wallet (2026)
- **Data pouze jednou:** Nikdy není potřeba dodávat úřadům data, která stát již má (2030)
- **Míra digitálního využívání služeb** i NPS občanů nad průměrem EU (2030)

✓ Zapojení soukromého sektoru:

- Do digitalizace státu prostřednictvím PPP projektů pro snížení nákladů

✓ Kybernetická bezpečnost:

- Naplnění zákona o kybernetické bezpečnosti do roku 2027

✓ Digitální konektivita:

- Pokrytí 95 % domácností a firem vysokorychlostním internetem do 2030

✓ Posílit infrastrukturu a výzkum v oblasti AI:

- Datové infrastruktury, přístup k datům, rozvoj infrastruktur pro zpracování přirozeného jazyka – češtinu

✓ Dosáhnout skokového nárůstu využívání AI v průmyslu:

- Zejména v regulovaných a high-tech oblastech (např. zdravotnictví, logistika, energetika)

✓ Zapojit AI do veřejného sektoru:

- Využití pro digitalizaci státu, prediktivní správu, bezpečnost a efektivní poskytování veřejných služeb

→ Digitální stát, digitální leadership a e-Government:

- **Elektronizace klíčových procesů:** 100% digitalizace daňových, dopravních, sociálních, obchodních a živnostenských agend včetně end-to-end redesignu procesů (MPO, MF, do 2026)
- **Digitální identita:** Zajištění plošného využívání EU Digital Identity Wallet s povinným přijímáním pro státní služby a napojením na další služby typu eHealth (MPO, do 2026)
- **Automatizace veřejné správy:** Využívání AI a RPA procesů pro zpracování běžných správních úkonů státních úřadů (MPO, do 2028)
- **Uživatelská zkušenost:** Zavedení standardů UX pro digitální služby státu, včetně přístupnosti pro seniory a znevýhodněné, agilní vývoj s povinným nasazováním MVPs a testováním skutečnými uživateli (MPO, do 2027)
- **Centralizace digitálních služeb:** Dokončení Portálu veřejné správy jako jednotného portálu pro všechny digitální služby s důrazem na uživatelskou přívětivost a univerzálního podání (MPO, do 2029)

→ Jednotná datová infrastruktura: Propojení IS státní správy - Integrované registry na všech resortech s plnou interoperabilitou a zavedení povinného otevřeného API pro nové systémy (MPO, do 2030)

→ Koordinace a kompetence v digitalizaci a datová strategie:

- **Revize kompetencí:** Zajištění jasného rozdělení odpovědnosti za digitální agendu a centralizace odpovědnosti, centrální tým pro pomoc resortům pro návrhy interoperabilních řešení (ÚV, 2026)
- **Zefektivnění státních IT podniků:** Určení role a sladění činnosti státních digitálních institucí a odstranění duplicit (MV, do 2026)
- **Práce s daty:** Využití státních dat pro prediktivní správu (např. predikce životních událostí) a zavedení „data trust“ principu pro sdílení dat mezi úřady a privátním sektorem

→ Kybernetická bezpečnost:

- **Národní standardy bezpečnosti:** Naplnění zákona o kybernetické bezpečnosti včetně jednotných bezpečnostních certifikací pro všechny IT systémy státní správy (MPO, MV, do 2027)
- **Reforma NUKIB:** Zařazení do kompetencí ministra vnitra a zaměření na detekci a prevenci útoků na kritickou infrastrukturu (MV, MPO, do 2026)

→ Digitální infrastruktura, konektivita a AI:

- **Pokrytí vysokorychlostním internetem:** 95 % firem i domácností s možností připojení 1 Gbps+ prostřednictvím PPP projektů zajišťující pokrytí dnešních bílých míst (MPO, do 2030)
- **5G pro průmysl:** Zavedení 5G na klíčových logistických a výrobních uzlech – vypracovat mapu pro prioritní průmyslové zóny a umožnit licencované lokální frekvence pro průmysl (MPO, do 2028)
- **Vytvoření regulačních sandboxů** pro testování AI v průmyslových odvětvích s vysokým finančním a inovačním potenciálem (MPO, do 2027)
- **Podpora národní infrastruktury pro AI a jazykové modely v češtině** – centrum pro zpracování přirozeného jazyka a otevřený přístup k datovým sadám (MŠMT, AV ČR, MPO, do 2028)
- **Implementace AI do veřejné správy** - prediktivní analytika pro dopravu, zdravotnictví, bezpečnost a obranu (MV, MPO, MZ, do 2030)

3. INFRASTRUKTURA

3.1. ENERGETIKA

3.2. VÝSTAVBA A BYDLENÍ

3.3. DOPRAVA

3.4. SUROVINY

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

CÍLE

VIZE

VÝCHOZÍ STAV: Energetika ve světě, Evropě i v ČR prochází transformací. EU nezvládá energetickou politiku, nereálné klimatické cíle a odstavování jádra a uhelných zdrojů vytvořily závislost na dovozu plynu, který se ve vazbě na fungování evropského energetického trhu stal jednou z hlavních příčin nedávné energetické krize. Dotacemi podporovaný přechod na obnovitelné zdroje v kombinaci s útlumem stabilních zdrojů začal ohrožovat stabilitu sítě a Evropa začíná být častěji než v minulosti ohrožována výpadky elektřiny. Elektroenergetiku v ČR nejvýrazněji ovlivňují vysoké ceny povolenek, které mají negativní dopady na emisně náročné zdroje – zejména zdroje spalující uhlí. Druhým klíčovým faktorem pak je silný růst OZE v Německu – v hodinách s příznivými klimatickými podmínkami německý export výrazně snižuje velkoobchodní ceny elektřiny, současně vytváří tlak posilování sítě a tím i na růst regulovaných cen. ČR tak postupně přichází o pozici silného vývozce elektřiny.

X Vysoká cena elektřiny

Pro udržení konkurenceschopnosti českého průmyslu je zapotřebí mít ceny energií v ČR srovnatelné nebo nižší oproti dalším zemím regionu – zejména Německu. Velkoobchodní cena elektřiny je v Česku vyšší než v Německu, což je dáno odstavováním fosilních zdrojů a nedostatečnou výstavbou nových energetických zdrojů v ČR. Neefektivní tarifní systém v distribuci pak dále zdražuje elektřinu velké části odběratelů. Aktuálně je na hladině vysokého a velmi vysokého napětí 50 % kapacity nevyužíváno, nicméně je blokováno historickými smlouvami o připojení, takže nemůže být nabídnuto novým zákazníkům. Konečně dalším důvodem vysokých cen elektřiny v ČR jsou vysoké výdaje na posilování distribuční a přenosové soustavy, výkonové rovnováhy a poplatky za OZE, vybudované v letech 2010-11. To vše se promítá do regulované složky.

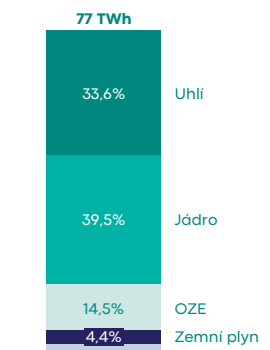
X Nedostatečná výstavba nových zdrojů

V oblasti elektroenergetiky byl v ČR historicky přebytek instalovaného výkonu a vzhledem k vysokému vytížení uhelných elektráren, a dále díky jaderným zdrojům, dosahovali výrobci pro ČR přebytkové bilance. Dekarbonizace spojená s naprosto nepředvídatelným vývojem cen emisních povolenek ale situaci zásadně mění. Výstavba nových kapacit (zejména OZE, plynových zdrojů a jádra) je pomalá. Rozvoj obnovitelných zdrojů brzdí povolovací procesy a výstavbu plynových zdrojů, role plynu jako přechodového paliva je nevyjasněná. Dlouhodobý pokles domácí výroby by mohl vést k dovozní závislosti ohrožující energetickou bezpečnost, založenou na ceně, dostupnosti a diversifikaci energetických zdrojů. Český průmysl pro udržení své pozice na globálních trzích bude potřebovat dostatek cenově dostupné a nízkoemisní energie.

X Přetrvávající výzvy energetické bezpečnosti

Energetická krize ukázala potřebu diverzifikace dodávek plynu. Česká republika nemá bezprostřední vliv na původ plynu, který nakupují zejména privátní obchodníci, navíc se díky swapovým operacím nakupuje směska plynu pocházející z různých zdrojů. I když má ČEZ zajištěné kapacity prostřednictvím pronájmu nizozemského terminálu Eemshaven (sjednaného do 2027) a budoucího německého terminálu Stade (s pronájmem sjednaným na 15 let), tak diversifikace dodávek plynu závisí zejména na energetické politice EU. Chybí současně dostatečná flexibilita elektrické soustavy: jak akumulární kapacity, tak přeshraniční propojení (zejména s Německem) jsou nedostatečně rozvinuté. Bez výrazného posílení říditelných kapacit a infrastruktury zůstane ČR vůči výkyvům zranitelná.

Výroba elektřiny v ČR brutto [2023]

Česká republika zajistí cenovou dostupnost energií, energetickou soběstačnost a stabilitu skrze udržení rovnováhy říditelných a neříditelných zdrojů. Budeme pokračovat v rozvoji nízkoemisních zdrojů na bázi velkého jádra, malých modulárních reaktorů a obnovitelných zdrojů, v mezidobí je třeba investovat do dalších stabilních zdrojů na bázi plynu a vytvořit podmínky pro částečné udržení uhlí, a to do doby, dokud nebudou vybudovány jiné říditelné zdroje. Budeme posilovat přepravní a skladovací vodíkovou infrastrukturu a reflektovat požadavky průmyslu. Stejně tak počítáme s modernizací energetických sítí. Energetika bude diverzifikovaná a odolná vůči geopolitickým rizikům.

CÍLE

✓ Zajistit konkurenceschopnou cenu elektřiny:

- Pro české domácnosti, živnostníky i velké spotřebitele

✓ ČEZ pod kontrolou:

- Získat stoprocentní podíl státu ve skupině ČEZ pro zajištění kontroly nad výrobou energií.

✓ Vybudovat nové zdroje:

- **Zahájit výstavbu dvou jaderných bloků** v Dukovanech do roku 2029 a spustit zkušební provoz prvního bloku do konce r. 2036, alespoň 60% účast tuzemských firem na výstavbě, s produkty s odpovídající přidanou hodnotou
- **Připravit podmínky pro výstavbu prvního malého modulárního reaktoru** (SMR) do roku 2034
- **Důraz na říditelné zdroje:** Výstavba alespoň 4 GW plynových elektráren či kogenerací do roku 2030
- Umožnit výstavbu alespoň 10 GW OZE do roku 2030

✓ Zajistit energetickou bezpečnost a prevenci blackoutů:

- **Posílit přenosovou kapacitu:** Zvýšit přeshraniční kapacity o 1 GW a zdvojit hlavní linky do 2030
- **Rozvoj kapacit akumulace elektřiny** o 2 GW do 2030
- Diverzifikace dodávek plynu: Dlouhodobě zajišťovat přepravní kapacity pro LNG k pokrytí 60% spotřeby plynu
- **Udržet část uhelných zdrojů** do jejich nahrazení jinými zdroji: Skrze podpůrné mechanismy (2026)
- **Vymezit se proti současnému systému** ETS1 a nezavádět systém ETS2

→ **Snížení ceny regulované složky energie:**

- **Revize tarifní struktury** v elektroenergetice i v plynárenství ke spravedlivé alokaci nákladů na jednotlivé spotřebitele, motivaci k maximálnímu využití kapacity stávající sítě a zamezení spekulace s novými připojeními (ERÚ, do 2026)
- **Snížit platby za POZE** minimálně o 50 % spotřebitelům a podnikům, které platí v ČR daně, celkově snížit platby za regulovanou složku elektřiny o 25 % (MF ve spolupráci s ERÚ, 2027)
- **Zajištění prostředků z Modernizačního fondu** a dalších evropských fondů na rozvoj sítí (aby se rozvoj sítí co nejméně promítnul do koncové ceny elektřiny) (MPO, 2026)
- **Zavést speciální tarify** silové elektřiny pro domácnosti a živnostníky (ERÚ, 2027)

→ **ČEZ pod kontrolou:**

- **Restrukturalizace společnosti ČEZ:** Vykoupení podílu – ne výdajem státu, ale vlastním výkupem ČEZ (MPO, do 2027) s cílem mít pod kontrolu výrobu elektřiny

→ **Rozvoj nových zdrojů energie:**

- **Jádro:** Notifikace podpůrného schématu u EK pro další jaderné bloky a malé modulární reaktory; podpora legislativních změn na úrovni EU snižujících náklady SMRs (MPO, schéma notifikováno do konce 2026)
- **Plynové elektrárny:** Příprava a notifikace podpůrného mechanismu pro urychlení vzniku nových kapacit, první aukce v roce 2026, kapacitní mechanismy (ČEPS, MPO, MMR, ERÚ, do konce 2026)
- **Obnovitelné zdroje:**
 - Vymezení akceleračních zón s rychlým povolováním OZE projektů a zanesení zón do příslušných ÚPD a URP (MPO, do konce 2026)
 - Připravit aukce na rozdílové kontrakty (CfD) pro OZE, v rámci aukcí zohlednit i repowering existujících zdrojů a zajistit komplementaritu aukcí na OZE s podporou v Dukovanech (MPO, do konce 2026)

→ **Posílení energetické bezpečnosti a prevence blackoutů:**

- **Propojení s Německem:** Vyjednání projektu s německým partnerem na posílení elektrického vedení (ČEPS, MPO, do konce 2026); realizace projektu Hradec – Röhrsdorf (500 MW) a Přeštice – Kočín – Mírovka (500 MW) do 2030
- **Prevence blackoutů:** Zdvojení hlavních linek, regulační zařízení na hranici s Polskem, vybudování nové rozvodny Praha sever (do 2030)
- **LNG capacity:** Dlouhodobě udržet přepravní kapacity pro LNG pro ČR v rozsahu 5bcm ročně (kontinuálně)
- **Vodík:** Příprava legislativního rámce pro rozvoj vodíkové infrastruktury, pilotní projekty výroby zeleného vodíku (MPO, do 2028)
- **Uhlí a plyn:** Implementovat reaktivní mechanismus pohotovostního režimu pro rezervní kapacity uhelných elektráren a podpůrné schéma pro plynové zdroje (MPO, do 2026)

3. INFRASTRUKTURA

3.1. ENERGETIKA

3.2. **VÝSTAVBA
A BYDLENÍ**

3.3. DOPRAVA

3.4. SUROVINY

VIZE

CÍLE

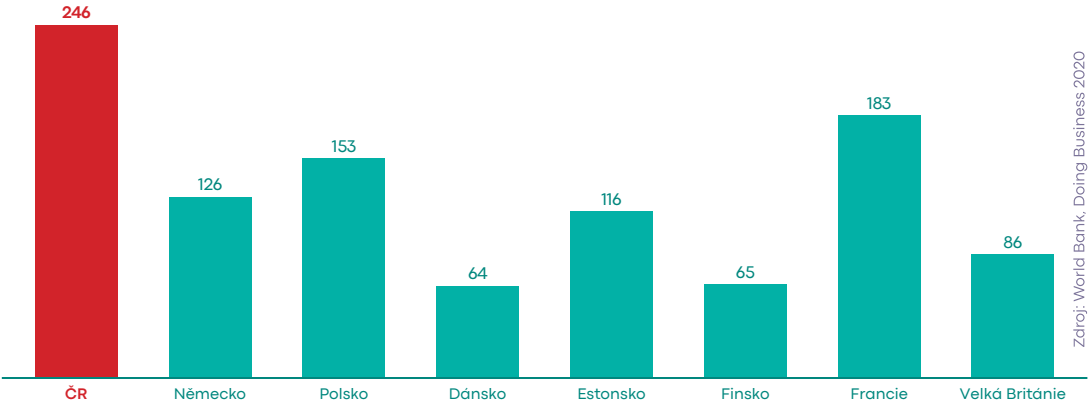
PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

VÝCHOZÍ STAV: Česká republika čelí vážným strukturálním problémům v dostupnosti bydlení a efektivitě výstavby. Výstavba je pomalá a komplikovaná, bydlení pro většinu populace stále méně dosažitelné. Dostáváme se tak do naprosto specifické situace, kdy v tržním prostředí existuje v oblasti výstavby bytů větší poptávka než nabídka, což determinuje ceny, které patří v přepočtu na kupní sílu k nejvyšším v Evropě.

Průměrná doba k získání stavebního povolení (ve dnech, 2020)

X Výstavba je pomalá, složitá a zbytečně se prodražuje

V průměrné rychlosti získávání stavebního povolení je ČR 165. ze 185 zemí srovnávaných Světovou bankou. Celkové náklady na výstavbu odpovídají ekonomické výkonnosti, avšak strukturálně jsou nevyvážené. Stavební materiály jsou poměrně drahé (na úrovni Německa), a to nejen kvůli koncentraci dodavatelů, ale i z důvodů vysokých cen vstupů, zejména energií. Zároveň vznikají dodatečné náklady kvůli vysoké regulaci na bázi komplikovaných norem.

	Rozdíl ceny proti ČR			
	Slovensko	Polsko	Rakousko	Německo
Beton	-25 %	-45 %	~0 %	~0 %
Cihly	-20 %	-40 %	-10 %	~0 %
Dřevo	-15 %	-30 %	~0 %	~0 %
Izolační materiály	-10 %	-20 %	~0 %	+10 %

Zdroj: Bottom-up srovnání cen vybraného koše produktů dle online cen, CSAS, konstrukce.cz

Dražší než v ČR

Srovnatelné s ČR

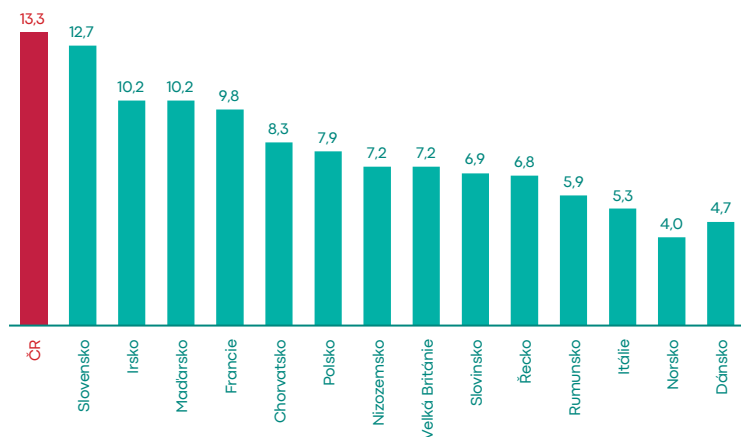
Levnější než v ČR

X Vlastní bydlení v ČR mezi nejméně dostupným v Evropě

Kvůli nízkým mzdám a vysokým cenám nemovitostí musí Češi na vlastní bydlení spořit nejdéle v Evropě. Situaci dále zhoršují vysoké úrokové sazby – v roce 2023 patřila ČR mezi šest zemí EU s průměrnými sazbami hypoték nad 5 %.

Dostupnost vlastního bydlení

Ekvivalent průměrných hrubých ročních mezd k zakoupení 70 m² nového bytu

Zdroj: Deloitte, 2024

X Bytů je v ČR celkově dostatek, málo jich ale zbývá pro rodiny a na místech, kde lidé chtějí bydlet

V Česku máme nadprůměrný počet bytů na obyvatele (0,47 jednotky versus 0,42 na Slovensku a v Polsku, či 0,29 v Itálii, data Deloitte, 2024), avšak jejich využití je nízké – za posledních 30 let výrazně narostl podíl jednočlenných domácností a prázdných bytů. Zároveň existuje disparita mezi místní poptávkou po bydlení a bytovými kapacitami. Dle odhadů MMR je dlouhodobě neobydlených cca 600 tisíc obytných jednotek, což je poměrově na počet obyvatel asi dvojnásobek ve srovnání s podobnými zeměmi (např. Polsko). Motivace k pronájmu prázdných bytů je nízká i kvůli minimálním daním z nemovitostí (poměrově 10 až 20 krát nižší než v Polsku, Francii nebo ve Velké Británii).

X Objem nové bytové výstavby je v rámci Evropy průměrný

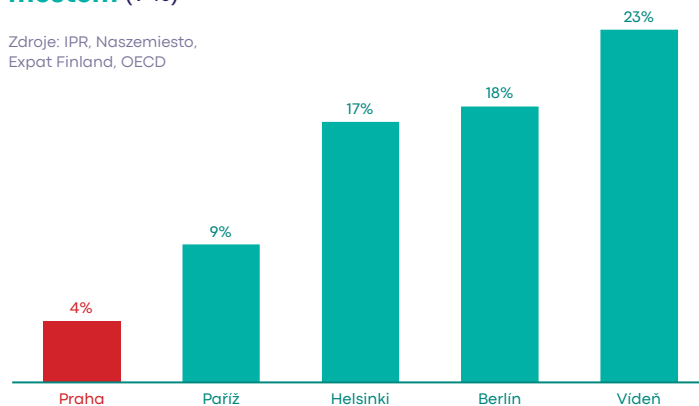
V posledních čtyřech letech klesá tempo výstavby nových bytů i stavebních povolení. Zatímco počet dokončených bytů klesl v roce 2024 vůči 2021 o pětinu, tak počet stavebních povolení bytů se snížil vůči 2021 z 34 tisíc/rok na 24 tisíc. I když vezmeme v potaz lepší hodnoty před pěti lety, kdy přibývalo v ČR nejvíce nových bytů od 90. let, stále ale zaostáváme za tempem 60. – 80. let, kdy se stavělo i přes 50 tisíc nových bytů ročně. V současném tempu bytové výstavby jsme kolem průměru Evropské unie – každý rok dostavíme zhruba 3,5 bytu na 1 000 obyvatel, podobně jako například Slovensko či Portugalsko, avšak méně než lídři bytové výstavby jako Rakousko (5 bytů na 1 000 obyvatel) či Itálie (téměř 6 nových bytů na 1 000 obyvatel ročně).

X Nízký podíl veřejného bydlení a dlouhodobých pronájmů

Stát a obce vlastní málo bytů pro aktivní bytovou politiku – na rozdíl od evropských měst, která pomocí veřejného fondu stabilizují nájemní trh a poskytují sociální bydlení. ČR má též nízký podíl dlouhodobých nájemních smluv (45 % oproti 80 % ve Francii a 95 % v Německu), což zvyšuje tlak na vlastnické bydlení.

Podíl bytových jednotek vlastněných městem (v %)

Zdroje: IPR, Naszemiasto, Expat Finland, OECD

Česká republika zajistí výrazně rychlejší stavební řízení a jednodušší územní plánování, dostupné bydlení pro mladé, rodiny a klíčové profese a podpoří rozvoj nájemního i vlastnického bydlení. Vytvoří motivační nástroje pro výstavbu družstevních i firemních bytů, společně s obcemi a privátním sektorem se vytvoří prostředí pro rychlejší výstavbu a začnou se budovat státní byty pro policii, vojáky, hasiče, zdravotníky ad. Stavební procesy se budou digitalizovat na bázi PPP.

CÍLE

✓ Opravíme chaos a byrokracii ve stavebním řízení:

- Maximální celková lhůta pro stavební povolení 1 rok a plná digitalizace stavebních povolení do roku 2027

✓ Nastartujeme rychlou a efektivní výstavbu bydlení:

- Celkově 50 000 nových bytů v ČR ročně do roku 2030

✓ Zajistíme levnější bydlení pro mladé, rodiny, armádu, policii, hasiče zdravotníky a učitele:

- Veřejné bydlení pro klíčové profese a bezúročné půjčky na bydlení pro mladé

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO
DOSAZENÍ CÍLŮ**→ Reforma stavebního řízení a územního plánování pro rychlejší a levnější soukr. výstavbu:**

- **Nový funkční stavební zákon:** Zrušení nefunkční novely a přijetí zákona na principu zákona přijatého v roce 2021, který zásadně zkrátí schvalovací procesy – povinné dodržování maximální celkové doby do 1 roku pro schválení povolení, s automatickým schválením při uplynutí lhůty (MMR, do 2026)
- **Bydlení jako veřejný zájem:** Zákonem stanovíme bydlení jako veřejný zájem, což umožní rychlejší schvalování staveb a jednodušší přístup k pozemkům (MMR, do 2026)
- **Speciální krizový stavební úřad:** Rychlé schvalování projektů nad 100 bytů nebo nad konkrétní plochu (MMR, MPO, do 2026)
- **Digitalizace stavebního řízení:** Zjednodušené digitální podání žádostí, snížení administrativní zátěže a transparentní sledování průběhu povolení; provedení na bázi PPP (MMR, MPO, do 2026)
- **Zrušení přebytných regulací:** Redukce předpisů snižujících rychlost výstavby a zvyšujících náklady, včetně zákazu odkazů vyhlášek na normy (MMR, MPO, do 2027)
- **Profesionalizace stavebních úřadů:** Vytvoření jednoho stavebního úřadu s pobočkami na úrovni ORP (MMR, do 2028)
- **Reforma územního plánování:** Zavedení celostátního územního plánu a posílení role státu při vymezování rozvojových priorit napříč kraji a obcemi, zástavbové plány pro zrychlení povolování (MMR, MPO, do 2028)
- **Sběr dat:** Funkční registr bytů a sběr dat umožňující cílenou bytovou politiku (MMR, do 2027)

→ Veřejné bydlení: 10 000 bytů ročně pro klíčové profese a mladé prostřednictvím PPP projektů, nástrojů SFI a NRB:

- **PPP projekty bydlení:** Centrální agentura zajišťující kompletní řízení PPP projektů včetně bydlení a studentských kolejí (irský model, MPO, MMR, MF do 2027)
- **Snížení DPH pro výstavbu prostřednictvím PPP projektů** na úroveň běžné výstavby (MF, do 2027)
- **Restrukturalizace NRB a SFPI** pro vytvoření finančních nástrojů maximalizující pákový efekt veřejných prostředků na výstavbu (detaily viz kapitoly 4.1, 4.2 a 5.3)

→ Podpora družstevního a firemního bydlení:

- **Zavedení institutu bytové společnosti** s omezeným ziskem (dánský model) pro družstevní výstavbu se státní garancí a firemní výstavbu bydlení s daňovým zvýhodněním (MMR, MF, do 2027)
- **Zástava na družstevní podíl:** Člen bytového družstva si bude moci vzít hypotéku (nebo jiný úvěr) a ručit svým družstevním podílem
- **Jasná pravidla výstupu z družstva:** Zavést mechanismus pro výpočet vypořádací podílu (německý či dánský model)
- **Ochrana bytových družstev proti spekulacím:** Omezení převodu podílu/bytu dříve než po 3 letech
- **Kompetentní správci družstva:** Po dobu výstavby správce družstva schvaluje financující subjekt
- **Záruky NRB:** Vytvořit schéma atraktivních záruk pro družstevní a firemní výstavbu bytů
- **Odpisy a daňové motivace:** Vytvořit daňové motivace na bázi atraktivních odpisů pro výstavbu firemních bytů

→ Podpora vlastního bydlení pro mladé:

- **Bezüročné půjčky na první bydlení:** Státem garantované bezúročné půjčky pro mladé rodiny jako pomoc k financování nákupu či výstavby nemovitosti (MF, do 2027)
- **Levnější hypotéky pro mladé a klíčové profese:** Zajistíme státní dotaci na úrok hypoték pro mladé rodiny pečující o dítě a klíčové profese (zdravotníci, učitelé, policisté, vojáci, hasiči) (MF, do 2028)

→ Podpora rekonstrukcí:

- **Podpora rekonstrukcí starších bytů:** Pokračování státních programů podpory rekonstrukcí, odpočet výdajů z daní fyzických osob na rekonstrukce vlastního bydlení vedoucího k energetickým úsporám (MF, MPO, do 2027)

→ Reforma nájemního trhu:

- **Stabilizace nájemního trhu:** Ochrana pronajímatelů zavedením vzorových smluv a regulací výpovědních lhůt; daňové úlevy pro majitele nemovitostí v dlouhodobém pronájmu inspirované portugalským modelem – formou daňové slevy za nájemní smlouvu na dobu neurčitou (MMR, MF, do 2027)
- **Omezení krátkodobých pronájmů:** Možnost obcí zavést regulaci krátkodobých pronájmů/Airbnb – inspirace španělským modelem (MF, do 2027)

3. INFRASTRUKTURA

3.1 ENERGETIKA

3.2. VÝSTAVBA A BYDLENÍ

3.3. **DOPRAVA**

3.4. SUROVINY

VIZE

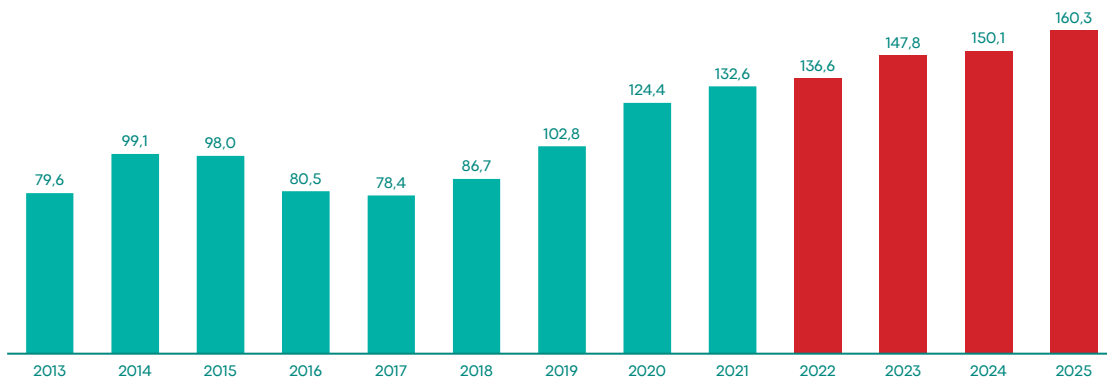
CÍLE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

VÝCHOZÍ STAV: Česko může stavět na husté železniční síti a vysoké kvalitě městské veřejné dopravy. Dopravní infrastruktura v České republice má ale stále rezervy v propojení s Evropou a zkracování cestovních vzdáleností – především kvůli nedokončené páteřní síti dálnic. Zásadní změna v budování dopravní infrastruktury nastala v letech 2014–21, kdy se po letech stagnace připravily projekty, povolení a od r. 2020 se významně zvýšily investice do dopravní infrastruktury, a to jak na bázi dálnic, silnic 1. tříd, obchvatů, tak koridorových železničních tratí, zabezpečení železnic a zahájení projektů VRT. To vytvořilo základ pro růst výdajů na dopravní infrastrukturu i v dalších letech.

Financování dopravní infrastruktury z rozpočtu SFDI v letech 2013–2025 (mld. Kč)

X Páteřní dálniční síť není dokončená

Ke konci roku 2024 přesáhla délka dálnic v ČR 1 500 km. V hustotě dálnic jsme tak zhruba na průměru EU, ale chybí nám stále klíčové úseky dálnic pro propojení s okolními zeměmi. K dokončení páteřní sítě dálnic do roku 2035 je potřeba otevírat průměrně 60 km dálnic ročně. To se jeví jako reálné, protože restart výstavby v dopravě z let 2020–21, kdy se předalo nové vládě 150 kilometrů rozestavěných dálnic (z toho 74 km v r. 2021), nastavil trajektorii, která by v první polovině 30. let měla znamenat, že dálniční síť bude kompletní. České dálnice tíží vysoký podíl zahraničních těžkých kamionů – dle analýzy CETA je kombinace reálně zaplaceného mýta a cen pohonných hmot finančně výhodnější než v okolních zemích. Cena výstavby nových úseků dálnic se v ČR blíží úrovni Německa (viz např. D35 mezi Sadovou a Plotištěm s vysoutěženou cenou 9,2 milionu EUR za kilometr). Naproti tomu některé země EU se v poslední době dostávají na výrazně nižší náklady výstavby dálnic (např. asi 6 milionů EUR za kilometr v Lotyšsku či 3,5 milionu EUR za kilometr v Estonsku). Část nákladů navíc v ČR je způsobena terénem a geologickými podmínkami, zároveň ale existují značné rezervy v plánování a projektování i v soutěžení zakázek (např. jejich rozdělování pro

specializované dodavatele). Využívání PPP projektů bylo historicky v ČR nulové, zlom nastal v r. 2021, kdy se zahájila výstavba úspěšného projektu D4 PPP Strakonická. Například Francie či Velká Británie byly schopné dlouhodobě realizovat více než 15 % všech dopravních projektů formou PPP. Veřejné náklady na údržbu 1 km dálnice oproti soukromým operátorům (PPP) jsou v ČR o cca 20 % vyšší. Trvání dopravních omezení při srovnatelných opravách jsou o 100 až 300 % delší než v Německu.

X I přes nejhustší železniční síť v Evropě nevyužíváme plně potenciál železniční dopravy

Celková délka železničních tratí v ČR činí přibližně 9 350 km, což vzhledem k rozloze státu představuje jednu z nejvyšších hustot železnic v EU – zhruba 123 metrů tratě na 1 km² (průměr EU dosahuje 49 m/km²). 78 % délky sítě ale tvoří jednokolejné tratě, které kapacitně limitují rozvoj intenzivnější nákladní dopravy na železnici. V České republice dosud neexistují žádné vysokorychlostní železniční tratě (VRT) s potenciálem napojení na evropskou síť – jejich výstavba je ve fázi příprav. Železnici čekají velké výzvy v dokončení zabezpečení na bázi ETCS, další investice do bezpečnosti na bázi přejezdů a zkapacitňování stávajících tratí. Na druhou stranu dochází ke změnám v oblasti nákladní železniční přepravy v důsledku útlumu těžby uhlí nebo výroby oceli ztrácí řada dopravců svoje pozice a budou pod velkým obchodním tlakem přizpůsobit se novým tržním podmínkám. Podobně jako v silniční dopravě i železniční infrastruktura bude budována ve výrazně vyšší míře na bázi PPP.

X Kvalitní veřejná doprava ve městech, ale oslabená regionální doprava

Ve velkých městech ČR je veřejná hromadná doprava kvalitní a dobře dostupná. Spokojenost cestujících s MHD je vysoká: průměrně je v evropských městech spokojeno asi 75 % obyvatel, přičemž Praha či Ostrava dosahují zhruba 90 % spokojenosti (jedny z nejvyšších hodnot v EU). Dopravní obslužnost regionů ale často pokulhává. Počet přepravených osob veřejnou dopravou v ČR je stále o 28 % nižší, než byl v roce 2019.

Levná, spolehlivá, bezpečná a rychlá doprava se stane základem nejen komfortu občanů, ale i hospodářského růstu. Kvalitní dopravní spojení umožní pohodlné bydlení mimo větší města, stejně tak posílí turismus a zahraniční obchod. Česko nebude ucpanou tepnou střední Evropy, ale srovná krok s okolními zeměmi. Dopravní infrastruktura České republiky bude propojená s transevropskou dopravní sítí, zajistí plynulou mobilitu osob i nákladů, a to prostřednictvím inovativních a technologických řešení, vysoké intermodality a koordinace mezi jednotlivými dopravními systémy.

CÍLE

✓ Dokončení páteřní dálniční a železniční sítě:

- Do roku 2035 všechny dálnice (sít' o celkovém rozsahu 2 100 km – ze které zbývá dostavět 600 km), do roku 2040 základní sít' vysokorychlostních tratí (VRT – Drážďany-Praha-Brno-Vídeň + odbočka na Ostravu), modernizované koridory TEN-T

✓ Nákladová efektivita:

- Provést analýzu a komparaci cen dopravních staveb u obou hlavních investorů (SŽ a ŘSD), a to v porovnání vůči ostatním zemím EU a přijetí kroků pro snížení investičních nákladů zejména u železničních staveb, včetně využití metod na bázi Design & Build

✓ Standardizace projektování:

- Ve spolupráci s MPO/ČAS aktualizovat datový standard v metodě BIM a stanovit hranici, od které se budou všechny dopravní projekty realizovat na základě metodiky BIM (2028)

✓ Plynulý provoz:

- Vytvořit systém motivací a bonusů (pro nasazení více technologií, vícesměnný provoz oprav ad.) pro snížení průměrné doby dopravních omezení při opravách o 30 % do 2030

CÍLE

- ✓ **Telematické systémy:** Aktualizace strategie rozvoje telematiky do roku 2028
- ✓ **Zajištění robustní sítě dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní pohony do roku 2030**
- ✓ **Financování dopravní infrastruktury prostřednictvím PPP projektů:**
 - Vytvořit národní tým (v rámci MD) pro posuzování a podporu PPP v dopravě, příp. dalších veřejných investicích s cílem zvýšit podíl PPP projektů ve veřejných investicích

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

→ **Klíčové infrastrukturní projekty:**

- **Přijetí novely zákona o urychlení strategických dopravních staveb pro zkrácení EIA** (MŽP do konce 2026)
- **Rekodifikace stavebního práva:** Zjednodušení a zrychlení povolovacích procesů pro dopravní infrastrukturu – viz původní zákon ANO z roku 2021 (MMR, do konce 2026)

→ **Výstavba a údržba:**

- **100% kontrola zpoplatněných úseků** a důkladný výběr pokut: Vyšší výběr mýta, zpoplatnění přetížených kamionů – rozšíření sítě vah a majitel infrastruktury jako výběrčí pokut (SFDI, ŘSD, MF do 2027)
- **Implementace BIM a FIDIC** pro eliminaci chyb a snížení nákladů nových úseků (MD, MPO do konce 2028)
- **Standardizace a sjednocení technického přístupu** nové výstavby (inspirace německým STL B) pro minimalizaci odchylek v použitých technologiích, snížením variací náhradních dílů, a sjednocení využívaných mostních a tunelových prefabrikovaných konstrukcí, což povede ke snížení nákladů výstavby i údržby (MD, do konce 2028)
- **Posílení pravomocí týmu v rámci SFDI** ke kontrole, metodické podpoře a odborné oponentuře projektů: Kontrola rozpočtu, optimalizace mikro trasování (se zohledněním geologie a vlastnických vztahů) atd. (MD, do konce 2026)

→ **Digitalizace a řízení dopravy:**

- **Zpřístupnění a otevření telematických dat** v Národním dopravním informačním centru (NDIC) pro veřejný i soukromý sektor (MD, do konce 2030)
- **Zavedení dynamických sazeb** mýta pro nákladní dopravu: Regulace provozu a snížení kongescí v dopravních špičkách (MD, do konce 2030)
- **Plné pokrytí klíčových tratí** zabezpečovacím systémem ETCS (SŽ, MD, do 2030)
- **Spuštění pilotních projektů** autonomní veřejné dopravy ve vybraných městech (MD, do konce 2035)

3. INFRASTRUKTURA

3.1 ENERGETIKA

3.2. VÝSTAVBA A BYDLENÍ

3.3. DOPRAVA

3.4. SUROVINY

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

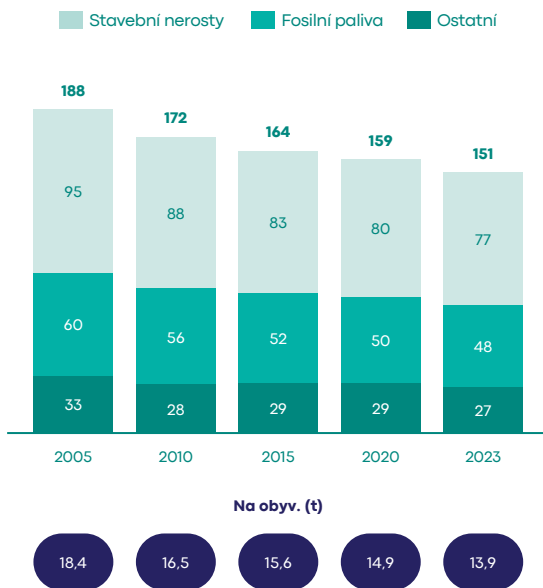
CÍLE

VIZE

VÝCHOZÍ STAV: Česká republika patří mezi nejprůmyslovější země Evropy, a je tudíž vysoce závislá na stabilním a dostupném přístupu k surovinám. To se týká zejména stavebních materiálů, energetických a průmyslových nerostů, ale i dřeva. Další snižování surovinové soběstačnosti ohrožuje české hospodářství a vytváří tlak na zvyšování cen energií, staveb a výrobků tuzemských producentů.

Domácí spotřeba materiálů (DMC, Mt)

Zdroj: ČSÚ, indikátor Domácí materiálová spotřeba (DMC), IS StaR, publikace 15. 1. 2025

X Česko patří mezi materiálově nejnáročnější ekonomiky v EU

Naše ekonomika spotřebovává výrazně více primárních zdrojů než vyspělejší země. V roce 2023 dosáhla domácí spotřeba materiálů 151 mil. tun (13,9 t/osobu), přičemž více než polovinu tvořily stavební nerosty. Zdrojová produktivita je u nás 1,9 PPS/kg – stále pod průměrem EU (2,3) a výrazně zaostáváme za Německem (2,9) či Rakouskem (3,0). To znamená, že ze stejného objemu surovin vytváříme menší ekonomickou hodnotu než naši sousedé.

X Ložiska stavebních surovin se rychle vyčerpávají

Stavebnictví stojí na těžbě kameniva a šterkopísku, ale povolení těžby se blíží vypršení lhůty. Podle oborových dat je před ukončením těžby až 90 % ložisek šterkopísku a téměř polovina ložisek kameniva. To znamená hrozící

nedostatek základních surovin pro výstavbu dálnic, železnic i bytů. Zatímco v Německu nebo Rakousku se běžně recykluje 15–20 % stavebních odpadů, u nás je to méně než 10 %. Je třeba současně vnímat, že například pro železniční stavby nejsou recykláty použitelné, což je při ambiciózních investicích do železniční infrastruktury varovné.

X Kritické kovy máme doma, ale neumíme je efektivně využít

Česko má zásoby lithia, wolframu, cínu, manganu i uranu. Projekty jako těžba lithia v Cínovci nebo re-mining manganu ve Chvaleticích dokazují potenciál stát se dodavatelem pro evropský průmysl. Reálně nás ale brzdí zdoluhavé povoloovací procesy a chybějící kapacity na zpracování. Pokud se nepodaří vybudovat domácí zpracovatelský řetězec, zůstaneme jen dodavatelem surového koncentrátu s nízkou přidanou hodnotou.

X Dřevo je obnovitelná surovina s nevyužitým potenciálem

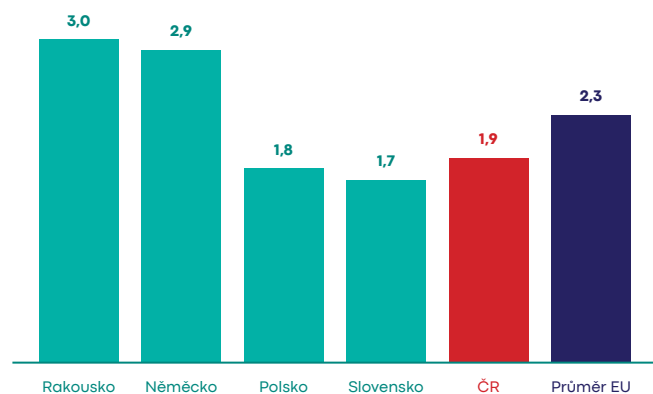
Lesy pokrývají třetinu území, ale většina dřeva se vyváží jako kulatina nebo nízkohodnotné produkty. Podíl dřevostaveb v ČR je jen kolem 15 %, zatímco ve Finsku nebo Rakousku dosahuje 30–40 %. Využití dřeva ve stavebnictví má přitom přímý klimatický i ekonomický přínos – ukládá uhlík a posiluje domácí průmysl.

X Regulační a institucionální rámec brání rychlému rozvoji

Komplexní povolovací procesy (EIA, územní plány, horní zákon, stavební právo) brání otevření nových ložisek i rozvoji recyklačních kapacit. Přijatá Surovinová politika pro dřevo ukazuje cestu, ale chybí jednotná strategie pro všechny komodity. Bez zrychlení procesů a lepší koordinace resortů hrozí, že se surovinová závislost Česka dále prohloubí.

Zdrojová produktivita

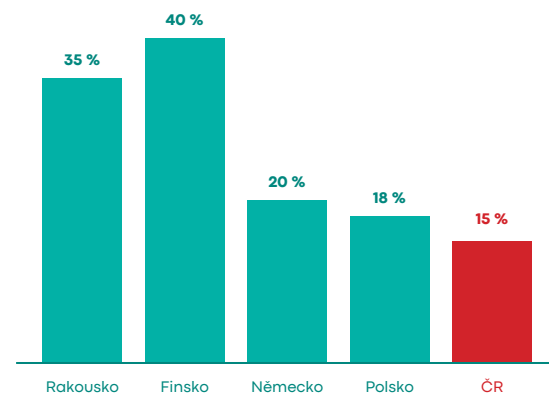
(HDP/suroviny: PPS/kg)

Zdroj: Eurostat, indikátor Resource productivity (sdg_12_20), data za rok 2021; EK, Country Report – Czechia 2023

Podíl dřevostaveb na nových budovách

(% nových budov ze dřeva)

Zdroj: Surovinová politika pro dřevo (MZe/MPO/MŽP 2024); ALDP; doplněno srovnávacími daty z Euroconstruct a Holzbau Austria (2022–2023)

Česká republika zajistí stabilní, soběstačný a udržitelný přístup k surovinám pro průmysl, stavebnictví i energetiku. Základem bude opět využívání domácích zdrojů. Posílíme moderní recyklační a zpracovatelské kapacity, vyšší zhodnocení obnovitelných surovin (především dřeva) a zajistíme rychlejší a předvídatelné povolovací procesy.

CÍLE

✓ Zvýšit materiálovou produktivitu:

- o 30 % do roku 2035 (ze současných 1,9 na ~2,5 PPS/kg)

✓ Zajistit dostupnost stavebních surovin:

- otevřít alespoň 10 nových ložisek kameniva/štěrkopísku a dosáhnout podílu 20 % recyklovaného kameniva v roce 2030

✓ Vybudovat domácí zpracovatelské kapacity:

- minimálně dva nové provozy pro zpracování kritických kovů (Li, Mn, W) do 2030

✓ Zdvojnásobit podíl dřevostaveb:

- ze současných ~15 % na 30 % u nových veřejných budov do roku 2035

→ **Efektivní využití domácích zdrojů:**

- **Novelizace horního a geologického zákona:** zavedení kategorie ložiska strategického významu a možnost rozhodnutí báňského úřadu ve veřejném zájmu (MPO, ČBÚ, do 2027)
- **Zrychlení povolovacích procesů** – maximální lhůty 2–3 roky pro těžební a recyklační projekty, zjednodušení EIA a územního plánování (MPO, MŽP, MMR, do 2028)
- **Podpora úplného vytěžení stávajících ložisek** a využití výklizových hornin, odvalů a těžebních prostor pro sekundární využití (FVE, ukládání odpadů – MPO + MŽP + ČBÚ nastaví legislativní rámec a metodiky do 2027)

→ **Rozvoj recyklace a cirkulární ekonomiky:**

- **Zavedení povinných podílů recyklovaných stavebních hmot** ve veřejných zakázkách – min. 20 % do 2030 (MMR, MPO)
- **Vybudování regionální sítě recyklačních center** pro stavební odpady a druhotné kovy (kraje + MPO, do 2029)
- **Zavedení digitálního pasu stavebních materiálů** a výrobků pro sledování a opětovné využití (MMR, MPO, do 2028)

→ **Zpracování a zhodnocení kritických surovin:**

- **Strategická podpora projektů** Cínovec (Li) a Chvaletice (Mn) s cílem vybudovat plný hodnotový řetězec od těžby po výrobu bateriových článků (MPO, do 2030)
- **Investiční pobídky a státní záruky** pro nové hydrometalurgické a pyrometalurgické provozy (MPO, CzechInvest, do 2030)
- **Pravidelný geologický průzkum** a vyhodnocování zásob klíčových komodit (ČGS, MPO, kontinuálně)

→ **Dřevo jako strategická obnovitelná surovina**

- **Implementace Surovinové politiky pro dřevo** – zvýšení podílu dřeva v sociálním a veřejném stavebnictví (MZe, MPO, MMR, od 2027)
- **Finanční podpora investic** do zpracování dřeva s vyšší přidanou hodnotou (CLT panely, modulární výstavba, nábytkářství) prostřednictvím zohlednění v dotačních titulech MPO a MZe, do 2027
- **Propojení výzkumu, školství a průmyslu** v oblasti dřevěných staveb a materiálových inovací (MŠMT, MPO, do 2030)

4. FINANCE

4.1. KAPITÁL PRO PODNIKÁNÍ

4.2. INVESTICE

4.3. VEŘEJNÉ FINANCE

VIZE

CÍLE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

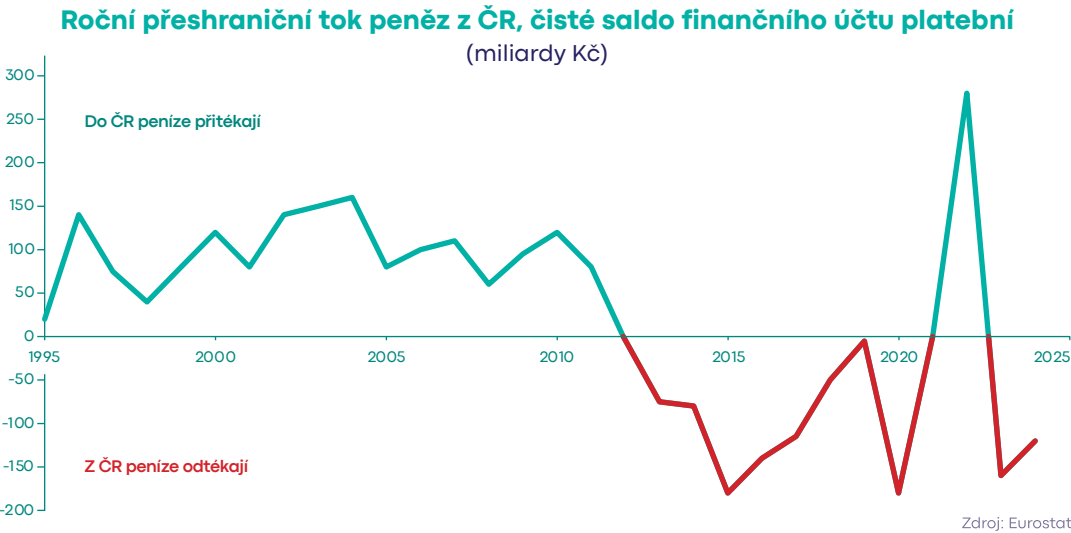
VÝCHOZÍ STAV: Kapitálový trh v České republice je marginální, což limituje dostupnost financování pro podniky, nadějně technologické startupy odchází do zahraničí. Neexistují motivační nástroje na bázi daňových odpočtů fyzických osob, ani možnosti atraktivních odpisů pro právnické subjekty. V ČR je nepřehledný trh s korporátními dluhopisy, různé podvodné modely poškozují důvěryhodnost a prohlubuje nejistotu investorů. Celkově se tím brzdí růst začínajících podniků s atraktivními produkty, rozvoj rizikového kapitálu, ale v důsledku i širší ekonomický růst a tvorba bohatství.

		Podíl na globálním HDP	Podíl na globální kapitalizaci
	Amerika	24 %	50 %
	Evropská unie	17 %	13 %
	Česká republika	0,3 %	0,05 %

Zdroj: LSEG datstream, Česká spořitelna

X Málo rozvinutý kapitálový trh

Navzdory stabilní makroekonomické situaci zůstává diverzifikace zdrojů financování podniků v ČR omezená. Financování je dominantně založeno na bankovních úvěrech, přičemž kapitálové trhy hrají jen minimální roli – podíl ČR na globálním kapitálovém trhu dosahuje pouhých 0,05 %. Tento trend je podpořen i obecně slabší investiční kulturou a nízkou finanční gramotností, zejména ve vztahu k alternativním formám financování. Rozvoj kapitálového trhu je slabý i v širším evropském kontextu, kde tradičně převládá bankovní financování. Evropské

kapitálové trhy zůstávají fragmentované a méně efektivní než v USA, což negativně ovlivňuje i trhy v menších zemích jako je Česká republika. Pozitivní je ale trend nárůstu počtu akcionářů u hlavních subjektů na Burze cenných papírů Praha, což svědčí o tom, že nová generace investorů je připravena investovat skrze kapitálové trhy.

X Odliv kapitálu a nízká atraktivita investičního prostředí představují významné výzvy

V posledních letech dochází k odlivu kapitálu z ČR, což snižuje disponibilní investiční zdroje pro domácí podniky. Atraktivita České republiky pro venture kapitál a private equity investory je nízká. Nízká míra IPO českých firem na domácím trhu potvrzuje omezený rozvoj kapitálového trhu.

X Výkonnost českých penzijních fondů patří k nejnižším v OECD

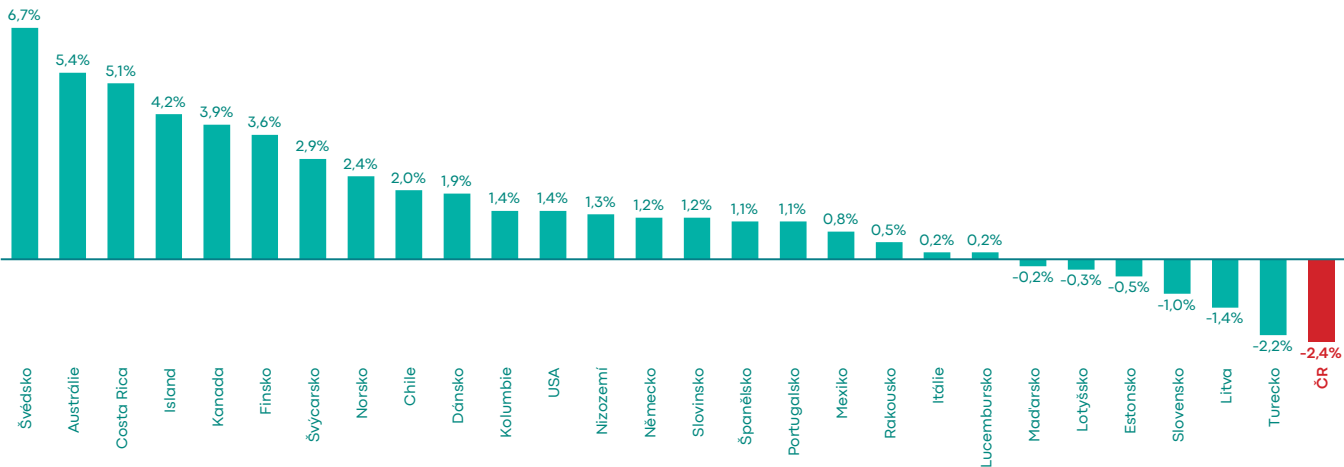
Nízká výnosnost penzijních fondů limituje akumulaci domácího kapitálu a zároveň odrazuje od vyšší participace domácností na kapitálových trzích. Stávající struktura důchodového systému spoléhá především na průběžné financování a nedostatečně podporuje dlouhodobé investiční produkty.

X Malé a střední podniky čelí vysokým nákladům na financování

Nedostatečná konkurence mezi zdroji financování zvyšuje cenu úvěrů a ztěžuje přístup k růstovému kapitálu zejména pro inovativní a technologicky orientované firmy.

Průměrný roční reálný výnos penzijních fondů OECD

(%, prosinec 2012 - prosinec 2022)

Zdroj: OECD, Pensions at a glance 2023 OECD and G20 indicators

Poznámka: Pro Řecko, Polsko, Irsko a Velkou Británii nejsou data k dispozici

Česká republika bude zemí s rozvinutým kapitálovým trhem, který odpovídá potřebám začínajících i zajištěných firem druhé čtvrtiny 21. století. Český kapitálový trh bude zároveň maximálně propojený s evropským kapitálovým trhem. Kapitál bude přístupný skrze široké spektrum nástrojů – od bankovních úvěrů přes rizikový a růstový kapitál až po investice z kapitálových trhů. Stát vytvoří díky odpisům a daňovému prostředí motivační podmínky pro aktivizaci domácího kapitálu a podporu investic do inovativních sektorů.

CÍLE

✓ Lépe využít potenciál Národní rozvojové banky a finančních institucí státu:

- Zvýšit objem záručních a úvěrových obchodů na celkem 20 mld. Kč (do 2030 z dnešních 9,6 mld. Kč)

✓ Zvýšit výnosnost českých penzijních fondů:

- Alespoň na průměr zemí OECD (z dnešního posledního místa, do 2030)

✓ Vyšší kapitalizace trhu:

- Alespoň 5 IPOs českých firem ročně do roku 2035
- Posun ČR do top 20 zemí světa v žebříčku atraktivity pro VC a PE fondy (VCPE index) do roku 2030 (z dnešního 30. místa)

→ **Podpora financování strategických projektů:**

- **Restrukturalizace Národní rozvojové banky:** Zvýšení základního kapitálu na 7 mld. Kč (z dnešních 2,6), posílení možností emisí cenných papírů, využití k financování bydlení i dopravní, energetické a výzkumné infrastruktury, navýšení objemu fundingu přesměrováním existujících kapitol rozpočtu MO a MD, připojení ČEB a EGAP – detaily viz kapitola 5. 3. (MPO, do 2027)

→ **Aktivizace domácího kapitálu:**

- **Upravit možnosti investic prostředků** z 3. důchodového pilíře: Umožnit investice do akcií pro všechny typy penzijních fondů a část prostředků do VC pro vyvážené a dynamické fondy i investice do výstavby nového bydlení (MF, 2026)
- **Upravit maximální poplatky** za vedení penzijních fondů tak, aby nemohly dlouhodobě vést k negativní výnosnosti pro klienty (MF, 2027)
- **Zvýšit daňový odpočet do dlouhodobých investičních produktů (DIP)** na 100 000 Kč ročně z dnešních 48 tisíc (MF, 2027)
- **Vytvořit systém daňových pobídek** k podpoře investic fyzických osob s cílem podpory inovací a posílení růstu malých a středních firem (podle vzoru Švédska, Dánska, Velké Británie a Irska, 2027)

→ **Zlepšení fungování kapitálového trhu:**

- **Podpora implementace Unie kapitálových trhů**, režimu 28 a harmonizace regulace kapitálových trhů a investic s EU (MF, kontinuálně)
- **Zjednodušit vstup firem na burzu:** Zkrátit IPO proces na 6 měsíců, standardizovat IPO dokumentaci, zjednodušit prospekt emitenta, vytvořit regulační sandboxu pro IPO (MF, 2026)
- **Zavést daňové odpočty pro investice do VC a PE fondů** – inspirace UK a Francií: sleva na DPFO ve výši až 20 % z investované částky do limitu 1 mil. Kč/rok (MF, 2027)
- **Dokončit proces odstraňování daňových nevýhod** zaměstnaneckých akcií ESOP: Inspirace modelem Německa a UK se zavedením odloženého zdanění až při prodeji akcií (MF, 2027)

→ **Podpora rizikového kapitálu:**

- **Zvýšený daňový odpočet pro investice do deep-tech startupů:** Loss relief pro investice do certifikovaných deep tech startupů – odpočet ztráty ze základu DPFO nad rámec standardního odpočtu z kapitoly 2.1 (MF, 2027)

→ **Snížení regulatorních bariér pro investory:**

- **Digitalizace licencování subjektů na kapitálových a finančních trzích:** Zkrácení lhůt pro udělování povolení na 2 měsíce (MF, 2027)
- **Harmonizace a sjednocení regulačních požadavků a lhůt** napříč sektory pro všechny subjekty na finančních trzích – banky, investiční fondy, pojišťovny a ostatní (MF, 2028)

4. FINANCE

4.1. KAPITÁL PRO
PODNIKÁNÍ

4.2. **INVESTICE**

4.3. VEŘEJNÉ FINANCE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

CÍLE

VIZE

A) PRIVÁTNÍ INVESTICE

VÝCHOZÍ STAV: Česká republika se v oblasti přímých zahraničních investic (FDI) potýká s několika zásadními výzvami. Celkový příliv FDI v poměru k HDP je nižší než v řadě srovnatelných zemí střední a východní Evropy, což omezuje dynamiku hospodářského růstu. Atraktivita českého investičního prostředí v posledních čtyřech letech klesá, zahraniční investoři začínají na základě regulačních zásahů státu (snaha změnit systém podmínek pro investory OZE, omezování minoritních akcionářů ČEZ, přenesení vyšších poplatků za regulované složky energií na firmy) vnímat Česko jako zemi s méně předvídatelným prostředím. Vysoké ceny energií, nepružný systém přijímání zahraničních pracovníků, zvyšování daní, nepružné stavební řízení a vyšší úrokové sazby v posledních 3 letech jsou hlavním důvodem pro snížení investiční výkonnosti i tuzemských subjektů. Současně dochází k výraznému odlivu kapitálu prostřednictvím dividend vyplácených zahraničním vlastníkům, což zvyšuje tlak na saldo finančního účtu platební bilance. Česká republika patří mezi země s nejvyšším čistým odlivem dividend v rámci OECD.

X Složitě schvalovací procesy

Dalším limitem rozvoje investic je složitost schvalovacích procesů. Velké investiční projekty často čelí zdoluhavému povolovacímu řízení, které trvá v průměru 3 až 5 let. Tento fakt v kombinaci s vysokou administrativní zátěží a regulační nejistotou snižuje atraktivitu ČR v očích investorů, zejména ve srovnání s rychlejšími a předvídatelnějšími trhy jako je Německo či Irsko.

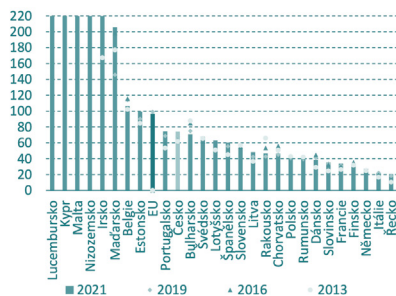
X Investiční pobídky nestačí na nalákání moderních technologií a high-tech odvětví

Stát sice nabízí investiční pobídky ve formě daňových úlev, finančních příspěvků či dotací pro strategické projekty, nicméně v oblasti moderních technologií a high-tech odvětví dochází k zaostávání za konkurencí v regionu. V některých případech nejsou podmínky pobídek dostatečně agresivní, což omezuje schopnost přilákat investice do klíčových inovativních sektorů.

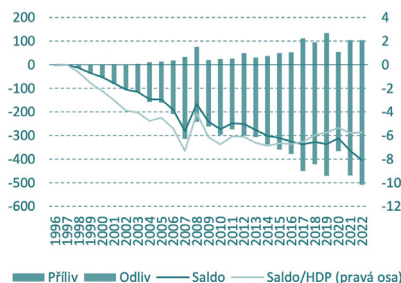
X Slabé reinvestice firem v ČR

Reinvestice stávajících firem v ČR zůstávají dalším nevyužitým potenciálem. Aktuálně chybí efektivní nástroje podpory reinvestic, například formou daňových odpočtů nebo zrychlených odpisů, které by motivovaly firmy k opětovnému investování zisků na českém trhu místo jejich transferu do zahraničí.

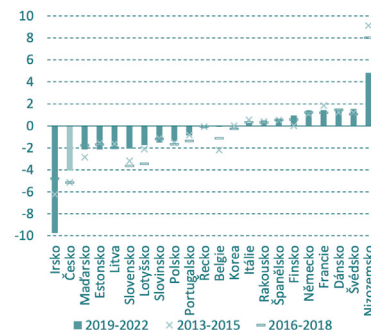
Celkové přímé zahraniční investice
(poměr v % HDP)

Důchody z přímých zahraničních investic
(v mld. Kč, poměr v % HDP)

Mezinárodní srovnání salda dividend k HDP
(poměr v % HDP)

Zdroj: Eurostat, ČNB (platební bilance), OECD, grafy MPO

B) VEŘEJNÉ INVESTICE

VÝCHOZÍ STAV: Veřejné investice v České republice tvoří přibližně 10 % veřejných rozpočtů, což je přibližně o polovinu více než průměr EU. Tento nadprůměrný podíl byl nastartován zejména v letech 2019-21 (díky nárůstu investic do dopravních staveb), podporuje rozvoj infrastruktury a je důležitým zdrojem růstu ekonomiky. V posledních dvou letech je růst držen zejména díky investicím do obrany, což má z pohledu multiplikačního efektu do hospodářství spíše nižší dopad.

X Existující zdroje k dalším veřejným investicím

Vládní dluh ČR se v poměru k HDP pohybuje výrazně pod průměrem EU, což dává prostor pro udržitelné financování investic bez zásadního rizika fiskální neudržitelnosti. Obce a kraje disponují značnými finančními rezervami – na účtech samospráv leží přes 550 miliard Kč (k září 2024) – avšak neexistují dostatečné motivační mechanismy pro jejich investiční využití. Tento kapitál je tak často nevyužitý a nepracuje ve prospěch ekonomického rozvoje.

X Fragmentace investiční aktivity

Přestože podíl investic je vysoký, chybí efektivní systém prioritizace a koordinace projektů na národní úrovni. Rozptýlenost investičních aktivit a absence standardizovaného hodnotícího rámce vede k nízké strategické provázanosti a riziku neefektivního využívání veřejných prostředků. Zapojení soukromých investic (zejména formou PPP projektů) má potenciál rozšířit objem investičních prostředků bez zvýšení okamžité zátěže na veřejné rozpočty.

Česko bude zemí s předvídatelným investičním prostředím, které motivuje jak zahraniční investory, tak stávající firmy k reinvesticím, ale i k danění zisku v ČR. Stát nabídne předvídatelné daňové a energetické prostředí, atraktivní trh práce a nebude měnit pravidla pro investory v době jejich investičního cyklu, která by ohrožovala jejich investice. Vytvoříme maximálně motivační investiční prostředí. Na druhé straně stát bude důsledně hlídat, aby nedocházelo k nezákonnému krácení daní nebo k vyvádění prostředků skrze transferové ceny. Stát nebude vytvářet privátním investorům konkurenci v podobě státních organizací, nebude-li se jednat o vybraná odvětví kritické infrastruktury, která zajišťují bezpečnost země. Vláda podpoří rozšiřování výrobních kapacit s cílem podpory tuzemských podniků a přidané hodnoty generované kapitálem alokovaným v ČR. Stát zároveň bude mít koordinovaný a transparentní systém vlastních strategických investic, který zajistí dlouhodobý rozvoj infrastruktury, inovací a energetickou bezpečnost země a umožní výrazně vyšší zapojení soukromých investičních prostředků na bázi PPP projektů.

CÍLE

✓ **Soukromé investice:**

- **Navýšit roční příliv zahraničních investic (FDI)** do ČR na 12 mld. EUR (do 2030, ze 7 mld. EUR v roce 2023)
- **Zjednodušit a zkrátit dobu schvalování investic** nad 1 mld. Kč: Z průměrných 3–5 let na 12 měsíců (do 2030)
- **Snížit čistý odliv kapitálu** (měřený saldem finančního účtu platební bilance) o 50 % do roku 2030

✓ **Veřejné investice:**

- **Zavést systém prioritizace strategických investic:** Do roku 2027 zavést standardizovanou metodiku hodnocení a výběru projektů pro státní investice s provázaností na Národní investiční plán
- **Zapojení českých firem do veřejných investic:** Většina veřejných investic realizována českými firmami
- **Posílit využívání PPP projektů:** Podíl projektů financovaných formou PPP alespoň 13 % státních investic do 2030

→ **Podpora reinvestic firem:**

- **Trvale zrychlit odpisy:** Inspirace modelem Velké Británie, který motivuje k investicím (MF, MPO, 2027)
- **Garantovat stabilitu** daňového režimu pro investory na 5 let (MF, 2027)
- **Zavést daňový odpočet** pro reinvestice firem nad 100 mil. Kč a 50 mil. Kč pro malé a střední podniky (MF, 2026)
- **Zlepšit odpočty na výzkum,** vývoj a inovace: Systém nesmí demotivovat a musí být pro firmy předvídatelný (MF, 2026)

→ **Růst zahraničních investic:**

- **Zavést „fast track“** režim pro velké strategické investice nad 1 mld. Kč (inspirace modelem Německa či Irska; zrychlení a zjednodušení procesu schvalování) (MPO, 2027)
- **Implementace „one-stop-shop“** modelu pro zahraniční investory v ČR; jednotné kontaktní místo zjednoduší interakci mezi investory a státní správou (MPO, 2026)
- **Zapojení a spolupráce s investory** na financování klíčových evropských projektů „Important Projects of Common Interest (IPCEIs)“: Daňové úlevy ve výši 20 % z investovaných prostředků (inspirace francouzským modelem), spolufinancování IPCEI projektů: 15 % nákladů hradí stát, zbytek EU a soukromý sektor (MPO, 2027)

→ **Zlepšit strategické plánování, řízení a financování veřejných investic:**

- **Aktualizovat NIP:** Předložení obnoveného Národního investičního plánu, povinná revize NIP každé 2 roky s ohledem na makroekonomické a geopolitické změny (MPO, do poloviny 2026)
- **Zavést centrální databázi projektů,** kterou budou pravidelně aktualizovat ministři, hejtmani, primátoři a starostové (MMR, do 2027)
- **Vytvořit víceleté investiční rámce** s financováním z EU fondů, státního rozpočtu a privátních zdrojů (MF, do 2028)
- **Snížit náklady na státní investice:** Implementace FIDIC smluvních podmínek a metodiky BIM pro všechny nové veřejné stavební projekty nad 1 mld. Kč (MMR, MD, do konce 2028)
- **Implementovat cash pooling vybraných finančních prostředků státu,** obcí, krajů, státních institucí na jednom místě (ČNB) a zabezpečení maximálního zhodnocení těchto prostředků na mezinárodních bankovních trzích (úložky „over night“) (MF, 2028)

→ **Zapojit obce do veřejných strategických investic:**

- **Zavést speciální ekonomické zóny** a pobídek dle modelu „Lex Aš“ (MMR, 2027)
- **Rozpočtové určení daní:** Ve spolupráci s pracovní skupinou pro RUD reflektovat platby daní místních podniků, strukturální zaostalost regionu i investice v předchozím období, a vytvářet motivaci pro obce investovat přebytky do klíčových projektů

→ **Systematicky využívat PPP projekty pro investice do infrastruktury, výstavby ale i digitalizaci:**

- **Zřídit centrální místo zajišťující kompletní řízení PPP projektů:** Agregaci a assessment vhodných projektů, finanční strukturování a zadávání, uzavírání smluv a dohled (irský model, MPO, MMR, MF do 2027)
- **Snížení DPH pro výstavbu** prostřednictvím PPP projektů na úroveň běžné výstavby (MF, do 2027)

4. FINANCE

4.1. KAPITÁL PRO
PODNIKÁNÍ

4.2. INVESTICE

4.3. VEŘEJNÉ
FINANCE

VIZE

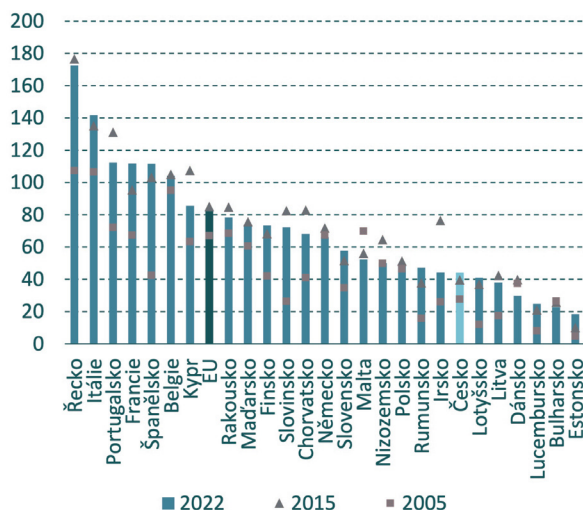
CÍLE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

VÝCHOZÍ STAV: Vládní i veřejný dluh je v poměru k HDP v ČR stále relativně nízký. Po úspěšné konsolidaci veřejných financí mezi lety 2014 a 2019, kdy dluh sektoru vládních institucí klesl ze 44,1 % na 29,6 % a letech 2019–2021, kdy rozpočet musel reagovat na covidovou pandemii (došlo, podobně jako v ostatních zemích k nárůstu, a to na 40,7 %), ale přišlo selhání efektivně řídit veřejné finance v posledních čtyřech letech. Za rok 2025 se odhaduje těsně pod 45 %. Zatímco nutnost řešit jednorázové krize odezněla, veřejné finance se dostaly na dlouhodobě neudržitelnou trajektorii, nikoliv z pohledu výše zadluženosti, ale z pohledu struktury příjmů a výdajů.

Vládní dluh – poměr v % HDP

Zdroj: Data Eurostat, graf MPO

X Utrácení místo strategicky cílených výdajů

Zásadním problémem v posledních čtyř letech byl i samotný proces tvorby státního rozpočtu – namísto cíleného a výkonového přístupu, který směřuje prostředky do strategicky prioritních oblastí, docházelo spíše k indexování (a tedy i zachovávání) výdajů z předchozích období bez ohledu na vazbu na strategické priority státu a přínosy výdajů, zejména investic. Hospodářský pohled na rozpočet byl nahrazen účetním přístupem, zatížený navíc celou řadou účetních operací ve snaze vykázat lepší čísla, než byla realita. Za to sklízela vláda od r. 2022 trvalou kritiku jak Národní rozvojové rady, tak například Eurostatu. Oproti

proklamacím o prioritizaci školství a VaVal docházelo k relativnímu poklesu výdajů na tyto oblasti s dlouhodobou návratností v neprospěch výdajů v oblastech, které mají výrazně nižší potenciál přispívat k dlouhodobému růstu české ekonomiky. Kapitálové výdaje první dva roky od pandemie spíše stagnovaly, zvýšily se až ve třetím roce, a to zejména vlivem navýšení investic do obrany, ale opět s řadou účetních operací, které vylepšují celkový pohled na výdaje na obranu. Tvorba a řízení rozpočtu sledovala pouze krátkodobý politický efekt, nikoliv dlouhodobý hospodářský růst.

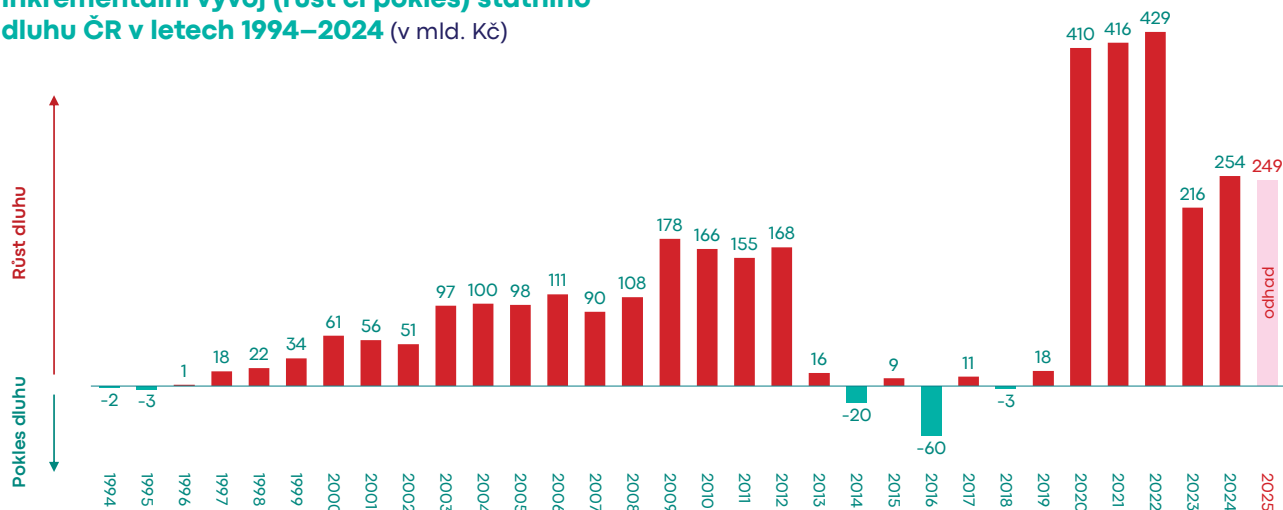
X Rostoucí, nespravedlivé a neefektivní daně

I vývoj daňového mixu šel za poslední čtyři roky v mnoha oblastech jak proti spravedlivému rozložení daňové zátěže, tak i podpoře ekonomického růstu. Došlo ke zvyšování odvodů nízkopříjmových živnostníků, i obecně dalšímu zvyšování efektivního danění práce skrze nárůst nemocenské. Na druhé straně reálné příjmy ze spotřebních daní se propadly a i výběr ze špatně nadesignované windfall tax zůstal hluboko pod odhady vlády.

X Slabý boj proti daňovým únikům a šedé ekonomice

Vývoji veřejných financí škodí i nedostatečný boj proti šedé ekonomice. Ta činí zhruba 14 % HDP České republiky (odhad Kearney, 2024), což odpovídá daňovým únikům v řádech stovek miliard korun ročně. Na jedné straně špatný daňový mix často vytlačuje lidi i firmy z legálního prostředí do šedé zóny (viz třeba neúměrně vysoké zdanění nízkopříjmových pracujících), na druhé straně nejsou využívány efektivní způsoby kontroly (jako zrušené EET), které by mohly pomáhat poctivým podnikatelům v potírání nekalé konkurence. Stát tak v posledních čtyřech letech vytvořil prostředí, které napomáhá šedé ekonomické zóně.

Inkrementální vývoj (růst či pokles) státního dluhu ČR v letech 1994–2024 (v mld. Kč)

Veřejné finance České republiky budou dlouhodobě udržitelé, předvídatelné a spravované na principu odbornosti a objektivnosti, což bylo vždy výsadou českého rozpočtování. Výdajová strana rozpočtu bude zaměřena na investice, garantující hospodářský růst, tedy s pozitivním fiskálním dopadem v čase, zatímco příjmová strana zajistí spravedlivé a efektivní zdanění minimalizující daňové úniky a zároveň daňový mix, který podporuje podnikání, investice a férový přístup k firmám a domácnostem. Rozpočtová politika se odkloní od indexového a účetního přístupu k jasnému nasměrování do strategických priorit státu a se silným dohledem nad efektivním vynakládáním prostředků. Budeme ustupovat od dotačních pobídek, naopak budeme posilovat pobídky na bázi odpisů, což je rozpočtově výhodnější, navíc spravedlivé, protože to motivuje úspěšné.

CÍLE

✓ Střednědobá konsolidace veřejných financí:

- Zodpovědnou rozpočtovou politikou, úsporami, důsledným výběrem daní a podporou hospodářského růstu vytvořit prostředí, které v dalším volebním horizontu zajistí vyrovnané hospodaření, podobně jako v letech 2016–2019.

✓ Snižování deficitu státního rozpočtu tempem do 0,5 procentního bodu ročně**✓ Snižování daní:**

- Postupně snížíme vybrané daně, které brzdí zejména podnikatelský sektor a budeme tak směřovat ke spravedlivějšímu daňovému mixu, který zároveň pomůže hospodářskému růstu

✓ Boj proti šedé ekonomice: Snižování podílu daňových úniků**✓ Efektivní výběr daní:** Do roku 2029 být evropským lídrem ve výběru DPH**✓ Česká koruna bude zachována jako klíč k naší ekonomické suverenitě****✓ Zjednodušení daňových přiznání:** Dokončení online finančního úřadu do roku 2029

→ **Fiskální konsolidace:**

- **Snižování provozních nákladů** veřejného sektoru o 5 % ročně (MF, kontinuálně)
- **Zmrazení platů politiků:** Dokud se ekonomika pořádně nerozbehne a českým domácnostem se nezačne opět dařit, platy politiků budou zmrazeny (MF, dle vývoje ekonomiky)
- **Státní dluhopisy pro občany:** Nabídneme státní dluhopisy i drobným střadatelům, čímž snížíme závislost na velkých investorech a rozložíme rizika. Českým domácnostem umožníme zhodnotit úspory prostřednictvím státních úroků (MF, do 2028)

→ **Efektivní zdanění:**

- **Spravedlivější daňový mix:** Postupně snížíme daňové zatížení firem a lidí tam, kde nejvíce škodí růstu ekonomiky:
 - Snížíme daňové zatížení tak, aby motivovalo k investicím (např. trvale zrychlené odpisy)
 - Pomůžeme tvorbě pracovních míst snižováním zdanění práce tam, kde je dnes nepoměrně vysoké (např. rodiny s dětmi, studenti, některé skupiny živnostníků)
- **Jednodušší daňová přiznání:** Dokončíme projekt online finančního úřadu, který nabídne jednoduchou a přehlednou daňovou agendu dostupnou i přes mobilní aplikaci (MF, do 2028)
- **Osvobodíme spropitné v gastronomii od daně a pojistných:** Osvobodíme dobrovolné spropitné v gastronomii od odvodů na sociální a zdravotní pojištění a daně z příjmů (MF, do 2028)

→ **Boj proti šedé ekonomice a daňovým únikům:**

- Znovuzavedení elektronické evidence tržeb (EET 2.0) pro omezení nekalé konkurence poctivých podnikatelů, lepší výběr DPH a snížení daňových úniků (MF, do 2027)
- **Zavedeme „Digitální daňovou kobru,”** která s využitím pokročilých analytických nástrojů a umělé inteligence odhalí fiktivní obchody a nezákonné daňové optimalizace (MF, do 2027)
- **Funkční Celní správa:** Rozšíříme kompetence Celní správy, aby mohla lépe kontrolovat výběr spotřebních daní a kontrolovat regulaci hazardu (MF, do 2028)

5. PROSTŘEDÍ

5.1. FUNGUJÍCÍ STÁT

5.2. OMEZENÍ BYROKRACIE

5.3. EXPORT

VIZE

CÍLE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

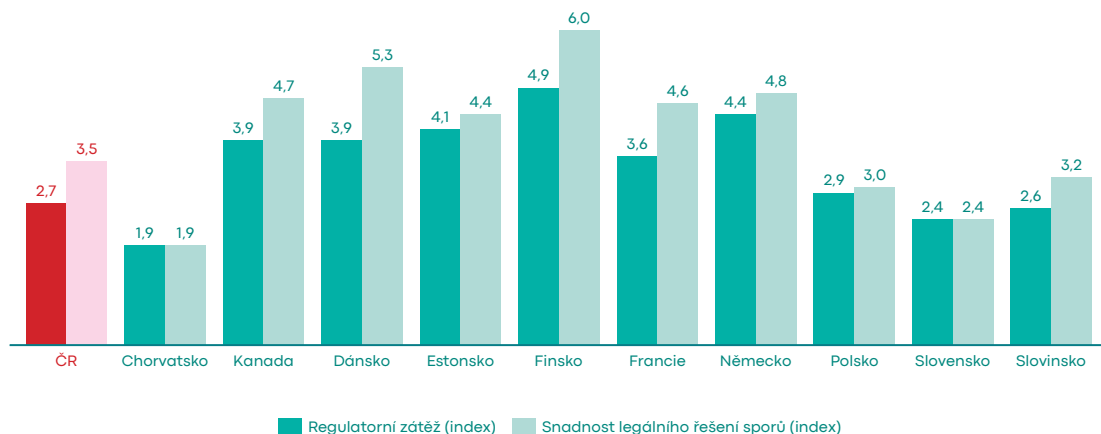
VÝCHOZÍ STAV: Česká republika dlouhodobě zaostává v kvalitě a efektivitě státní správy oproti vyspělým zemím Evropy. V mezinárodním hodnocení efektivity veřejné správy (např. InCiSE Index) se Česko umísťuje až ve třetí desítce zemí. Administrativní procesy jsou složité a nejednotné, státní správa má nízkou schopnost prioritizace a prosazování zásadních reforem.

X Problémy s řízením agend a nábořem talentů

Vnitřní řízení agend je často roztříštěné, s nízkou schopností prioritizovat a koordinovat napříč resorty. Ministři zpravidla nedeklarují veřejné a měřitelné priority, chybí vazba mezi politickým vedením a výkonem státní správy. Zhoršení nastalo v posledních čtyřech letech, kdy si vláda prosadila zákonnou změnu, rozšířila neomezeně počet politických náměstků a původním odborným náměstkům vytvořila pozice vrchních ředitelů. Došlo tak k vyššímu stupni politizace ministerstev, částečně i demotivaci odborných pracovníků. To vše vedlo k oprávněným výtkám směrem k nízké kompetenci vedení resortů. Tento stav komplikuje realizaci vysoce odborných a reformních agend. Nábor talentovaných pracovníků je obtížný kvůli nekonkurenceschopným platům, chybí systematický rozvoj klíčových kompetencí a výkonnostní řízení zaměstnanců. Centralizace a otevřenost náboru manažerských pozic jsou minimální.

Efektivita státní správy

(Global Competitiveness Report 2019, WEF, škála od 1 do 7 - 7 nejlepší)

Nedostatečná transparentnost, kompetentnost politiků a odpovědnost státní správy vůči veřejnosti dále oslabují důvěru občanů a dochází k postupné ztrátě důvěry ve státní instituce. Chybí systematické sledování plnění vládních a úředních cílů prostřednictvím veřejných nástrojů (např. dashboardů). Digitalizace a procesní efektivita zůstávají za potenciálem a stávají se často jen frázemi v programových prohlášeních – absence jednotných inkasních míst pro daně a odvody, nedokončená digitalizace soudních a správních řízení a roztržitá agenda elektronických služeb zpomalují stát a zvyšují administrativní zátěž občanů i firem.

X Pomalé soudnictví

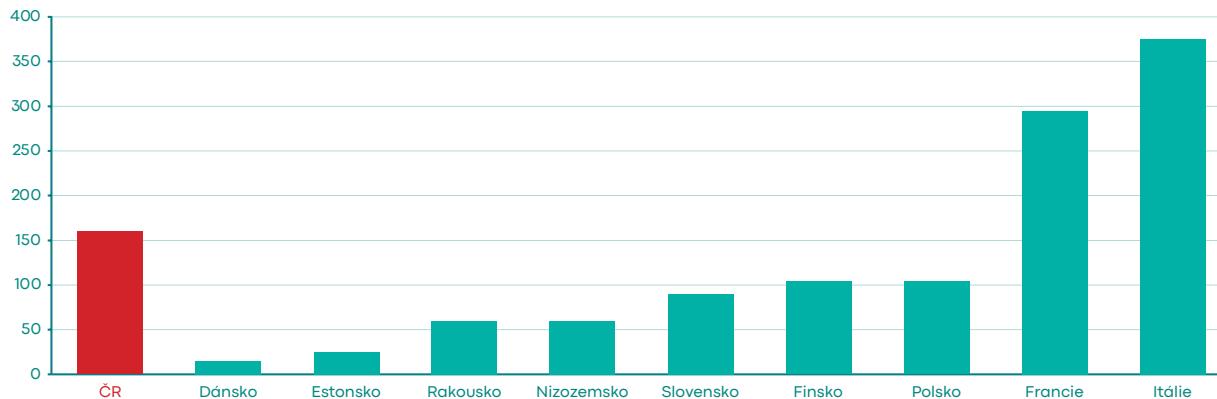
Průměrná délka soudních řízení v občanskoprávních a obchodních sporech v ČR výrazně převyšuje průměr EU. Zdlouhavé soudní procesy oslabují důvěru občanů i podnikatelů v právní stát a snižují atraktivitu Česka pro investice.

X Vysoká fragmentace

Fragmentace veřejné správy zůstává klíčovou bariérou efektivity: Česká republika má přes 6 200 obcí, přičemž téměř 75 % z nich má méně než 1 000 obyvatel. Tento stav výrazně zvyšuje náklady na správu a komplikuje koordinaci služeb, což negativně dopadá na kvalitu místní správy i veřejných služeb.

Doba potřebná k vyřešení občanských, obchodních a správních případů v letech 2020–2022

(1. stupeň/soudní instance, ve dnech)

Zdroj: SEPEJ study, EU Justice Scoreboard, 2022

Note: Under the CEPEJ methodology, this category includes all civil and commercial litigious and non-litigious cases, non-litigious land and business registry cases, other registry cases, other non-litigious cases, administrative law cases and other non-criminal cases

Vláda musí postupně obnovovat důvěru občanů ve státní instituce. To zajistí posilováním kompetencí na vedení resortů, dosazováním důvěryhodných lidí s odbornými zkušenostmi spravovaných odvětví, eliminací novodobých politruků ve státní správě a přechodu z elitářského až papalášského řízení ministerstev na řízení zákaznické. K tomu musí zajistit stabilní, předvídatelné a férové legislativní prostředí podporující podnikavost a investice. Státní správa bude fungovat rychle, transparentně a kompetentně s minimální administrativní zátěží pro firmy i občany. Soudní systém bude rozhodovat rychle, čímž se posílí důvěra v právní stát.

CÍLE

✓ Transparentní státní správa:

- Veřejné a měřitelné priority a cíle každého ministerstva (do roku 2026)

✓ Zrychlení soudních řízení:

- Snížení průměrné délky občanskoprávních a obchodních sporů o 25 % (do roku 2030)

✓ Jednotné inkasní místo:

- Zajištění centralizovaného výběru daní, zdravotního a sociálního pojištění (do roku 2027)

→ Prioritizace a odpovědnost

- **Každý ministr stanoví do 100 dnů ve funkci 5 konkrétních priorit** a zveřejní je na vládním webu (ÚV, do konce 2026)
- **Náměstci a ředitelé zveřejní své podřízené cíle** – vazba na priority ministra (do prosince 2026)
- **Spuštění veřejného dashboardu** pro sledování plnění priorit (ÚV, do března 2027)
- **Superministerstvo hospodářství/MPO** – koncentrace hospodářské agendy pod jedno ministerstvo (ÚV, do konce 2026)

→ Kvalitní personální obsazení:

- **Změna role státních tajemníků** jako šéfů úřadu, podřízených ministrům, odpovědných za koordinaci agend (MV, novela služebního zákona do 2027)
- **Centralizovat nábor** a rozvoj klíčových manažerů pod úřad vlády (vrchní ředitelé, státní tajemníci a vedoucí úřadů) – estonský model (ÚV, do konce 2026)
- **Otevřená a standardizovaná výběrová řízení:** Povinná otevřená výběrová řízení pro manažery státních úřadů, zveřejňování informací o výběrových řízeních na centrální platformě (MV, do konce 2027)

→ Efektivní řízení státních firem:

- **Zavedení veřejného zadání pro každou státní firmu** (účel, cíle, KPI) s každoročním zveřejňováním výkonu a naplňování veřejného zadání (MF, do 2027)

→ Zrychlení soudnictví

- **Zavedení povinných časových limitů** pro jednotlivé fáze soudního řízení (MSP, do 2027)
- Digitalizace soudních procesů a zavedení online podání a jednání u vybraných sporů (MSP, do 2027)
- .

→ Efektivní státní správa

- **Zavedení jednotného inkasního místa** pro výběr daní a odvodů (MF, do 2027)
- **Posílení společenství obcí** – pravomoc přijímat rámcové územní plány, odpovědnost za dostupnost školských a sociálních služeb, motivační podíl z RUD pro spojování obcí ve společenství – francouzský model (MMR, do 2028)
- **Centrální nákupy státních institucí** produktů a služeb (MF, kontinuálně)

5. PROSTŘEDÍ

5.1. **FUNGUJÍCÍ STÁT**

5.2. **OMEZENÍ
BYROKRACIE**

5.3. **EXPORT**

VIZE

CÍLE

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

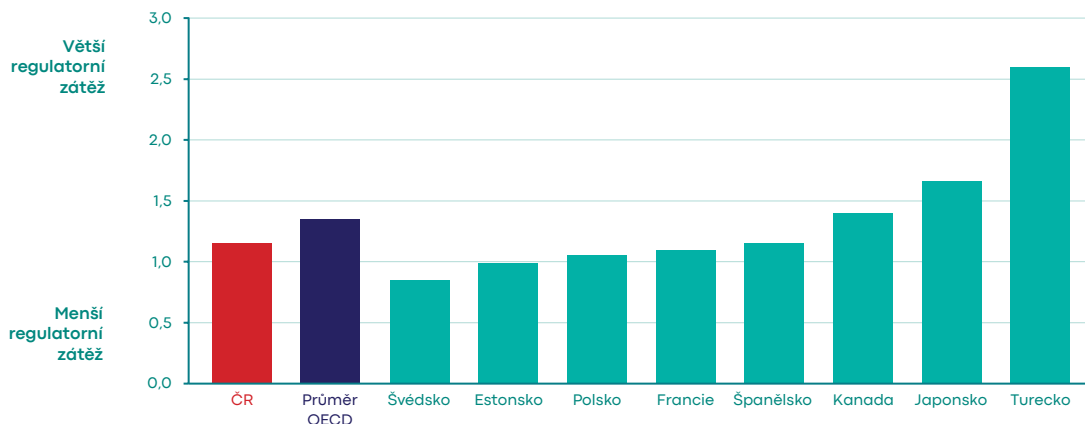

VÝCHOZÍ STAV: Česká republika si v mezinárodních srovnáních vede průměrně, pokud jde o celkovou úroveň regulační zátěže. Podle indexu OECD (PMR, 2023) je sice regulační zátěž v ČR o něco nižší než průměr OECD, přesto však Česká republika zaostává za evropskými praxemi, se kterými bychom se měli porovnávat – například za Švédskem, Estonskem nebo Nizozemskem. Množství zákazů, příkazů a dalších povinností na podnikatele roste takovým tempem, že zejména menší a střední firmy nebo živnostníci nejsou schopni vše nastudovat, natož plnit. To zhoršuje nejenom jejich výkonnost, ale zejména mladé podnikatele i odrazuje od vlastního byznysu.

X Byrokracie jako překážka pro podnikání

Navzdory pokroku v některých oblastech (např. splnění cílů tzv. živnostenského balíčku 2019–2021) je byrokracie v ČR oprávněně vnímaná jako významná překážka pro podnikání a investice. Zdlouhavé postupy, nejednotné výkaznictví a nadbytečné regulační povinnosti zvyšují náklady firem a snižují jejich konkurenceschopnost. V mnoha případech se není možné vymlouvat na vyšší moc, např. EU, protože dochází ke zbytečně komplikovanému systému povolování, vyhodnocování, kontroly. Brzdí to nejen podnikatele, ale rovněž například vědecké pracovníky, kteří místo toho, aby se věnovali řízení firem nebo výzkumu, řeší nepřiměřené množství administrativy a kontrol. Podle Hospodářské komory stráví ročně podnikatelé 240 hodin plněním administrativních povinností. Na každé euro vytvořené ekonomické hodnoty připadá u nás u nás administrativní zátěž odpovídající min. 12 centům (zdroj HK ČR).

Index celkové regulační zátěže ekonomiky (OECD, 2023, PMR indicator)

Zdroj: PMR indicator, OECD, 2023

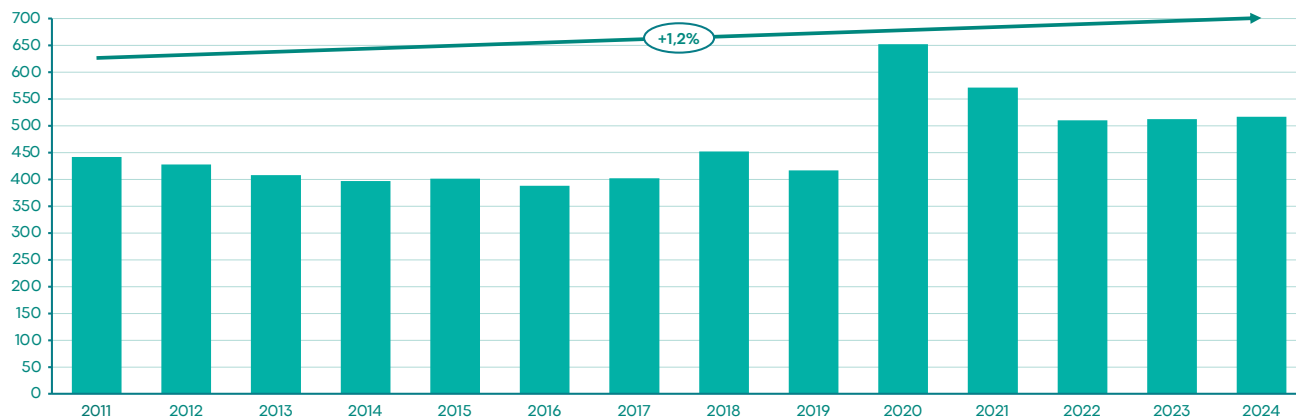
X Rostoucí počet nových předpisů

Znepokojujícím trendem je dlouhodobý růst počtu právních předpisů. Počet nově vydávaných zákonů, vyhlášek a nařízení ve Sbírce zákonů vykazuje v posledních letech stabilně vysokou úroveň, s mírným růstovým trendem. To přispívá ke složitosti a nepřehlednosti právního prostředí a zvyšuje administrativní zátěž zejména pro malé a střední podniky.

Nadále chybí mechanismus pro pravidelnou revizi a odstraňování zastaralých nebo duplicitních regulací. Jednotná metodika pro posuzování nákladů regulace na podnikatelský sektor (Regulatory Impact Assessment – RIA) je využívána nedostatečně. Významnou rezervu představuje digitalizace a automatizace správních procesů. Stát v řadě agend stále preferuje papírové či polodigitální postupy, které zatěžují podnikatele opakovaným dokládáním stejných údajů. Princip “data only once” není v praxi dostatečně aplikován. Bez systematického snižování byrokratické zátěže tak reálně hrozí, že se ČR nedokáže plně zapojit do globálního soutěžení o investice a kvalifikované pracovní síly.

Počet předpisů publikovaných ve Sbírce zákonů

(ČR, po letech)

Zdroj: Zákony pro lidi -zakonyprolidi.cz

Ve spojení se zástupci podnikatelů dojde k zásadnímu přehodnocení byrokratické zátěže na podnikatele. Změna nesmí být na bázi dílčích opatření, ale skutečné reformy, do které se musí zapojit úřady napříč resorty, stejně tak hlavní zástupci zaměstnavatelů i drobných podnikatelů. Před schválením jakékoliv nové regulace bude povinností úřadů zveřejnit její dopady, čímž se zabezpečí princip prevence nežádoucích ekonomických následků. Podnikatelé budou mít jednoduché a předvídatelné regulační prostředí s minimální byrokracií a moderními digitálními procesy. Regulace budou sloužit k podpoře hospodářské soutěže a ochraně spotřebitelů, nikoliv jako překážka pro podnikání. Zapojena bude i umělá inteligence.

CÍLE

✓ Připravit systém, který:

- Přinese podnikatelům jasnou představu o skutečných nákladech spojených s regulacemi (do roku 2027)

✓ Snížení administrativní zátěže podnikatelů:

- Redukce počtu povinných hlášení a výkazů o 30 % (do roku 2027)

✓ Před schválením jakékoliv nové regulace bude povinností úřadů zveřejnit:

- Její dopady na všechny dotčené subjekty

✓ Data only once:

- Jednotné výkaznictví pro podnikatele (do roku 2027)

✓ Snížit počet interních předpisů:

- Na všech ministerstvech o 30 % (do roku 2028)

→ **Legislativní a exekutivní kroky**

- **Zavedení antibyrokratického zákona:** Přehledné, měřitelné a kontrolovatelné limity pro zákonem ukládané povinnosti (MPO, do 2027)
- **Zmapování všech právních předpisů ve Sbírce zákonů:** Revize, odhalení duplicit a protichůdných požadavků s využitím umělé inteligence (MPO, 2027)
- **Zrušení zastaralých nebo duplicitních povinností pro podnikatele** (MPO, do 2027)
- Vznik jednotné metodiky pro posuzování dopadů regulace (RIA), včetně nákladovosti pro podniky (MPO, do 2027)

→ **Automatizace rozhodování:**

- **Novelizace správního řádu** umožňující automatizovaná rozhodnutí v běžných agendách (MV, do 2027)
- **Pilotní provoz automatizovaného rozhodování** na vybraných agendách (MV, do 2028)

→ **Snižování administrativní zátěže**

- **Zavedení jednotného výkaznictví pro podnikatele** a principu „jedno hlášení, více využití“ (data only once) pro podnikatele i obce (MF + MPO, do 2027)
- **Redukce duplicitních kontrol a inspekcí** prostřednictvím propojení databází (MF, MPO, do 2027)
- **Zákon o rodinném podnikání** pro usnadnění předávání podílů následovníkům (MF, MPO, do 2029)
- Zavedení systematického přezkumu všech regulací každých 5 let s možností jejich odstranění (MF, MPO, do 2027)
- **Reforma Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže** s cílem posílit dohled nad tržními podmínkami – umožnit „market investigation“ dle britského modelu, zrychlit řízení zavedením závazných lhůt, možnost obcí a veřejnosti podávat tržní podněty, trvalý monitoring koncentrace trhu (MPO, do konce 2028)

→ **Zjednodušení procesů**

- **Audit agend,** interních předpisů a procesů na ministerstvech, vyřazení zbytečných kroků (všechna ministerstva, do konce 2027)

5. PROSTŘEDÍ

5.1. **FUNKUJÍCÍ STÁT**

5.2. **OMEZENÍ BYROKRACIE**

5.3. **EXPORT**

PRIORITNÍ OPATŘENÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

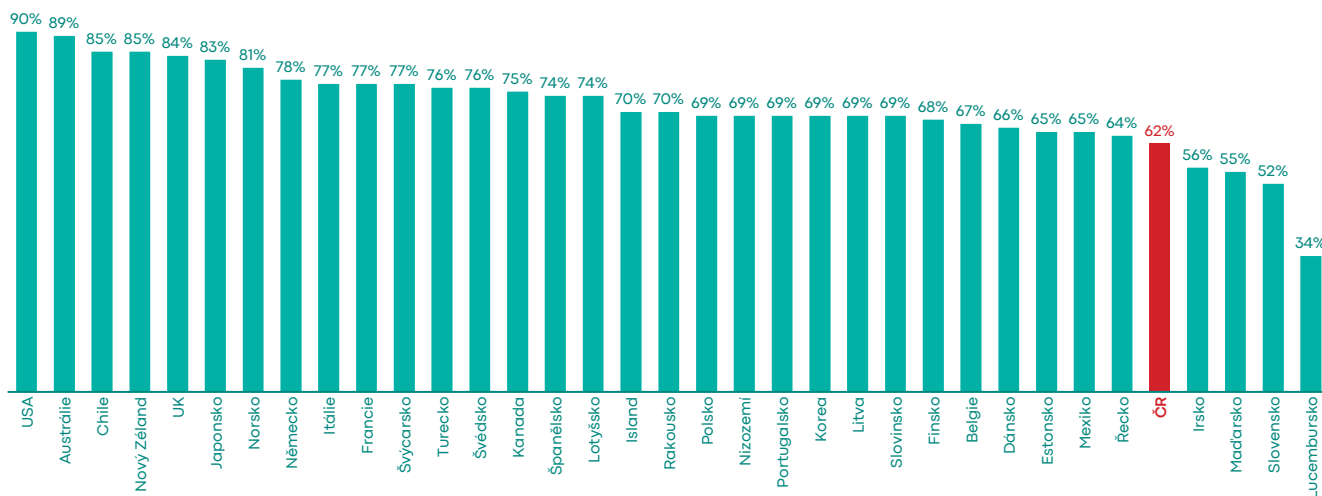
CÍLE

VIZE

VÝCHOZÍ STAV: S exportem na úrovni téměř 70 % HDP jsme jednou z nejotevřenějších ekonomik Evropy. Export zboží představuje dlouhodobě motor české ekonomiky. Vedle něj však stále větší význam získává také vývoz služeb a příjmy z investic v zahraničí, které nejen doplňují celkový obraz ekonomických vztahů České republiky se světem, ale zároveň přispívají ke zlepšení platební bilance – zejména jako protiváha k odlivu dividend do zahraničí. Tomu by měla odpovídat i podpora českých firem – nejen v oblasti tradičního exportu zboží, ale i při prosazování služeb a rozšiřování jejich globálního působení. Státní nástroje podpory jsou fragmentované, víceméně kopírují či drobně vylepšují systém podpory nastavený před 20 roky a neodpovídají aktuálním trendům zejména s ohledem na nové technologie. Úroveň finančního zajištění exportu již není konkurenceschopná oproti zemím, jako jsou Polsko či Německo. Mezinárodní obraz České republiky oproti minulosti zaostává, ekonomická diplomacie se politizuje, což export nepřímo brzdí. V posledních letech se exportní výkonnost koncentruje hlavně do celkového objemu, aniž by se měřila přidaná hodnota.

Domácí přidaná hodnota exportu (% , 2020)

Zdroj: Domestic value added in gross exports, Total, Percentage, 2020, OECD

X Nízká domácí přidaná hodnota exportu

Česko má rezervy v exportu finálních výrobků – domácí přidaná hodnota exportu je nižší než ve většině zemí Evropské unie. To znamená, že značnou část hodnoty vyvážených výrobků tvoří dovezené komponenty. K tomu významnou část vývozu tvoří produkty, které nejsou finálními výrobky, ale jsou součástí subdodávek pro koncové výrobce v zahraničí. Český export je tedy často montážního charakteru (subdodávky v rámci řetězců), což omezuje příspěvek exportu k domácímu HDP. Nízká domácí přidaná hodnota zároveň signalizuje slabší zapojení do znalostně náročných částí výroby a menší marže pro tuzemské firmy.

X Závislost na Německu a EU se snižuje

V posledních letech byl růst českého vývozu tažen především exportem do zemí mimo eurozónu. V minulosti silná provázanost českého vývozu s poptávkou v efektivní eurozóně trendově slábne a podíl Německa na našem exportu se snižuje.

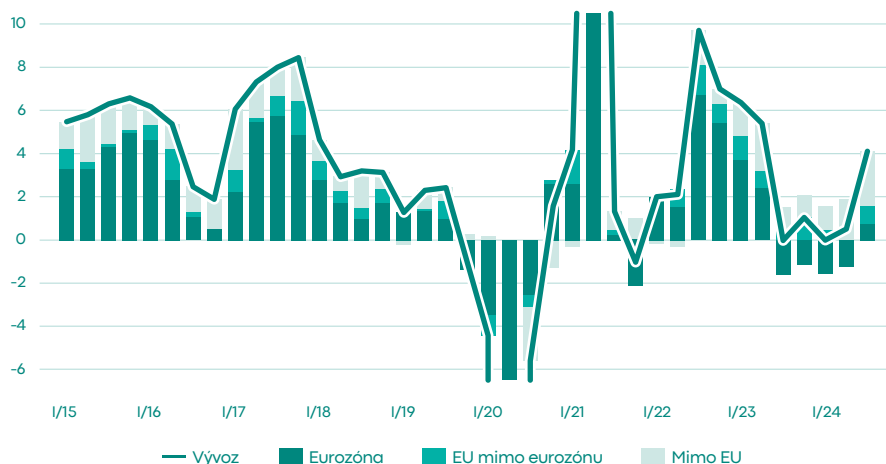
X Fragmentovaná státní podpora exportu

Český systém státní podpory exportu funguje stabilně, ale je roztržštěný, administrativně náročnější a méně flexibilní než nejlepší praxe v zahraničí. Exportér často musí komunikovat s více institucemi odděleně (EGAP, ČEB, CzechTrade), což je administrativně náročné. CzechTrade a CzechInvest historicky překrývaly některé služby. V podmínkách pojištění a financování produkty vykazují nízkou flexibilitu – v porovnání se západními institucemi (viz např. Německo – rychlejší schvalování). České instituce mají menší kapitálové zázemí než zahraniční obdobné agentury (např. britský UK Export Finance může garantovat transakce v hodnotách až několikanásobně vyšších oproti EGAP/ČEB, ale i objem prostředků v Polsku je řádově vyšší). Stávající nástroje jsou také více uzpůsobené klasickému průmyslu než novým technologickým oborům a absentují nástroje rozvojového financování, které jsou klíčové pro řadu trhů mimo EU.

X Slábnoucí vnímání národního brandu „Česká republika“

Vnímání značky „Česká republika“ slábne – v NBI indexu dnes zaujímá 30. místo na světě. Řada podobně velkých zemí zlepšuje svou prezentaci (v žebříčku ČR nově předstihl např. Tchaj-wan). Bez cílené strategie budování značky ČR hrozí další relativní pokles v hodnocení.

Meziroční změny v %, příspěvky v procentních bodech, srovnatelné ceny roku 2020, sezonně očištěno

Export tuzemských výrobků, služeb nebo výzkumu se musí stát jednou z hlavních vizitek Česka. Průmyslové a inženýrské kompetence by se měly stát ve spojení s novými technologiemi, výzkumem a inovacemi základem přidané hodnoty, která bude hlavním kritériem úspěšnosti vývozů i celé ekonomiky. Hlavní podpora státu v exportních aktivitách nebude spočívat v dotacích, ale tím, že bude vytvářet predikovatelné prostředí v oblasti energií, investic a trhu práce. Nástroje exportní podpory (záruky, pojištění, úvěry) budou méně koncentrovány v institucích, budou odpovídat potřebám jak tradičních výrobců, tak firmám v oblasti nových technologií. Česká republika bude mít silnou národní značku, která podpoří úspěch českých firem na globálních trzích.

CÍLE

✓ Zvýšení domácí přidané hodnoty exportu na 70 % do roku 2030

- z přidané hodnoty exportu 62 % v roce 2020

✓ Zvýšení podílu exportu zboží a služeb do zemí mimo EU

- alespoň o 5 % ročně rychlejší růst, než export do EU

✓ Růst počtu investic, zahraničních poboček, akvizic a joint ventures českých firem**✓ Posílení vnímání brandu "Czech Republic/Czechia"**

- a rozšířeného aktualizovaného brandu „Czech Republic: The Country For The Future 2.0“: Posun v NBI indexu do top 25 zemí světa do roku 2030 (z dnešního 30. místa)

→ Posílení záruk, financování a pojištění českého vývozu prostřednictvím Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP), Národní rozvojové banky (NRB) a České exportní banky (ČEB):

- **Restrukturalizace a integrace** EGAP, NRB a ČEB pod jednu střechu s cílem zvýšení efektivity finančního servisu pro české firmy (MPO, MF, do konce 2027)
- **Zvýšení pojištěného či zaručeného objemu vývozu zboží EGAP** a investic českých firem EGAP na 100 mld. Kč ze současných 68,9 mld. Kč do roku 2030, posílení úvěrování a exportního financování prostřednictvím nové sloučené instituce (MF, MPO, do 2030)
- **Rozšíření služeb EGAP** o nové pojistné produkty včetně ochrany proti kybernetickým rizikům a přerušení dodavatelského řetězce, portfoliové pojištění a dotažení druhého okruhu obchodních případů (MPO, do 2026)
- **Posílit spolupráci EGAP** s Evropskou investiční bankou (EIB) a EBRD na zajištění exportního financování, včetně zajišťovacího programu na úrovni EU (MPO, MF, do 2027)
- **Provázání s aktivitami ČRA** a vytvoření české DFI s investiční kapacitou min. 10 mld. Kč pro navázání komerční složky financování na rozvojové projekty ČRA (MPO, do 2027)
- **Posílit spolupráci se zajišťovny a EU nástroji** s cílem snížit rizikovou expozici a využít blendingové nástroje a koncesní financování včetně většího zapojení likvidity komerčních bank (MF, MPO, 2026)

→ Restrukturalizace CzechTrade, CzechInvest a CzechTourism sítě ekonomických diplomatů pro posílení českého exportu do růstových zemí:

- **Sloučení agentur CzechTrade, CzechInvest a CzechTourism**, které povede ke zlepšení softlandingového servisu pro české firmy a služeb působení na zahraničních trzích (MPO, MF, MZV do konce 2026)
- **Navýšení aktivity v obchodních misích**, průzkumech trhu, exportním poradenství pro nové trhy s růstovým potenciálem – posílení finančního nástroje PROPED a PROPEA (MPO, MF, MZV do 2026)
- **Posílení sítě ekonomických diplomatů** společně vysílaných MPO a MZV s důrazem na regiony mimo EU, flexibilnější průchodnost mezi MZV a dalšími rezorty, ekonomická diplomacie a podpora českých firem jako průřezové zadání pro všechna ministerstva (MPO, MZV do konce 2028)
- **Digitalizace exportních procesů** – jednotná online platforma pro informace o legislativě, certifikacích a financování (MPO, MF, do 2026)

→ Posílení brandu „Česká republika/Česko“

- **Mezinárodní marketingová kampaň** „Czech Republic: The Country For The Future 2.0“ – české osobnosti jako ambasadoři značky „Czech Republic“ podpora českého designu a českých výrobků na výstavách a mezinárodních veletrzích (MPO, MZV do 2027)
- **Aktivování sítě zahraničních kanceláří CzechTrade:** Společné zastoupení dnešních aktivit CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism a ČRA, posílení služeb pro české firmy a organizace (inspirace modelem „Business France“) – s poskytováním pracovních prostor, asistenčními službami pro export a rozvojovou aktivitu, propagací české značky a organizaci networkingu v rámci existujících diplomatických zastoupení

FINANCOVÁNÍ EKONOMICKÉ TRANSFORMACE

Celkové potřebné hrubé investice do transformace Česka na ekonomiku s vysokou přidanou hodnotou a inovačně technologické centrum Evropy dosáhnou kumulativní výše zhruba 3 biliony Kč do roku 2030. Zhruba třetina z těchto prostředků je třeba k transformaci české energetiky, třetina k dohnání dluhu ve výstavbě bydlení a zbývající třetina půjde do dopravy, výzkumu, vývoje, inovací, vzdělávání a dalších oblastí popsanych v tomto dokumentu.

Již v roce 2029 ale celkové výnosy v podobě dodatečného ekonomického růstu i přílivu kapitálu z transformace přesáhnou roční náklady potřebných investic. Výzvou je proto především přemostění počátečních investic v letech 2026 a 2027.

Strategie není postavena na masivním utrácení ze státního rozpočtu. Jejím základem je princip finanční páky: veřejné prostředky mají mobilizovat, odblokovat a násobit investice ze soukromého sektoru, evropských fondů a lokálních zdrojů. Mnoho opatření v tomto dokumentu pomůže vytvořit podmínky, které odblokuje a zlevní soukromé investice potřebné v prvních dvou letech implementace transformačního programu.

Financování transformace má několik pilířů:

1. **Soukromý sektor** = hlavní investor do růstu a inovací
2. **NRB a PPP** = chytré nástroje pro sdílení rizika a pákový efekt
3. **Obce a penzijní fondy** = aktivní partneři transformace
4. **Evropské fondy** = zdroj pro strategické projekty
5. **Státní rozpočet** = katalyzátor, ne motor
6. **Prostřednictvím podniků s kontrolou státu** = financování kritické infrastruktury
7. **Externí půjčky, dluhopisy** = doplněk

HLAVNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ A FINANČNÍ PÁKY

1. Soukromý sektor jako hlavní investor

Základem strategie je, že klíčové investice – do technologií, produktivity, inovací, výroby, energetiky či infrastruktury – realizuje především soukromý sektor. Veřejná role je podpůrná:

- Daňové a investiční pobídky a odpisy, které zlevňují a urychlují soukromé rozhodnutí
- Odstranění regulatorních bariér, zrychlení povolovacích procesů
- Stabilní, předvídatelné prostředí pro dlouhodobé investice (energie, zákony, trh práce)
- Blended finance – stát nese pouze malou část rizika, aby snížil vstupní bariéry pro soukromý kapitál
- Veřejné zakázky pro české privátní subjekty – posilování domácích kapacit, kterým předchází investice
- Konsorciální projekty – budování výzkumných kapacit s pobídkou státních institucí

2. Využití PPP projektů a Národní rozvojová banka jako investiční akcelerator

PPP projekty se stanou velmi významným nástrojem pořizování budoucích investic. Přesto by neměly být primárním cílem, ale užitečným nástrojem pro realizaci projektů v dopravě, digitální infrastruktuře nebo například pro bydlení. V první fázi dochází k menšímu zatížení státního rozpočtu, vytváří se přirozená konkurence a zvyšuje se tlak na kvalitu. Na druhé straně vytváříme dodatečné mandatorní výdaje, a to i za podmínek, které nemusí být nejvýhodnější.

Transformovaná Národní rozvojová banka (NRB) bude hrát klíčovou roli jako nástroj pro mobilizaci soukromého kapitálu:

- Nabídne záruky, úvěry, pojištění a spolufinancování pro projekty s vysokým dopadem a pákovým efektem
- Bude spravovat evropské finanční nástroje a národní investiční platformy (např. pro infrastrukturu, inovace, bydlení)
- Zapojí se do PPP projektů jako veřejný partner

Stát do NRB vloží cílené prostředky, které umožní díky maximálnímu využití pákového efektu rozhybat řádově vyšší objemy soukromých investic. NRB se stane klíčovým nástrojem státu pro směřování soukromých investic s minimálním přímým zapojením vlastního kapitálu s využitím moderních produktů dosahujících maximálního pákového efektu (viz finanční nástroje využívané např. EIB).

3. Obce a penzijní fondy: aktivace existujících finančních rezerv

Na účtech obcí a krajů leží přes 550 mld. Kč (údaj k září 2024 – a objem prostředků dále narůstá).

Strategie vytváří motivační rámec pro investiční aktivitu samospráv, například:

- Spolufinancování projektů ze strany státu či EU – podmíněno vlastní investicí obce
- Výhodné úvěrové nástroje skrze Národní rozvojovou banku
- Metodická a projektová podpora menším obcím (tzv. „lokální investiční huby“)

Cílem je, aby obce své rezervy neukládaly pasivně, ale zapojily je do rozvoje infrastruktury, bydlení či kvality života. České penzijní fondy drží přes 600 mld. Kč, které jsou investovány převážně konzervativně a často v zahraničí.

Strategie otevře cestu pro:

- Bezpečné a výnosné domácí projekty s veřejným garančním prvkem
- Infrastrukturní a inovační dluhopisy, garantované společně se státem nebo EU
- Vznik českého investičního rámce vhodného pro penzijní fondy: dlouhodobé, předvídatelné, nízké rizikové investice se společenským přínosem

4. Evropské fondy: maximální využití všech dostupných programů

EU zůstává zásadním partnerem transformace. Využijeme:

- Strukturální fondy (2021–2027) – především na infrastrukturu, digitalizaci, inovace
- Nástroj pro oživení a odolnost (RRF) – podpora energetiky, vzdělávání, zdravotnictví
- InvestEU, Horizon Europe, Just Transition Fund – výzkum, transformace regionů, nové technologie

Vznikne koordinační tým pro využití EU fondů, který bude zajišťovat efektivní sladění národní strategie a evropských priorit i maximální celkové čerpání na priority hospodářské strategie.

5. Státní rozpočet: cílené a omezené investice s multiplikační dopadu

Přímé výdaje státního rozpočtu potřebné na implementaci hospodářské strategie obsažené v tomto dokumentu budou:

- Cílené – zaměřené na oblasti s vysokým multiplikačním efektem: vzdělávání, výzkum a inovace, ceny energií, dostupné bydlení
- Doplněné úsporami jinde – přesuny v rámci stávajícího rozpočtu, zrušení neefektivních agend i dotací

Potřeba dodatečných veřejných prostředků bude primárně v letech 2026 a 2027. Rozpočtový tlak od roku 2028 klesá, protože rostou příjmy veřejných financí díky zvýšené ekonomické aktivitě a návratnosti investic z předchozích let, což navyšuje objem daňových příjmů státu.

Díky maximální incentivizaci soukromého kapitálu jsou ale i dodatečné výdaje státního rozpočtu potřebné na nastartování hospodářské transformaci relativně marginální ve srovnání s dopady na hospodářský růst v následujících letech – soubor opatření obsažený v tomto dokumentu dlouhodobě zrychlí růst HDP České republiky o více než 2 p. b. ročně. Díky tomu bude mít ekonomická transformace ve středně a dlouhodobém horizontu i výrazný pozitivní dopad na konsolidaci veřejných financí.

V rámci akčního implementačního týmu ekonomické transformace zřídíme i „fiskální kontrolní věž“, která bude sledovat návratnost veřejných investic, udržitelnost výdajů a tempo čerpání na transformační program pro možnou úpravu klíčových parametrů financování transformace.

6. Prostřednictvím podniků s kontrolou státu

Značná část investic, zejména do kritické infrastruktury, bude realizována skrze podniky, kde má stát úplnou nebo částečnou kontrolu. Jedná se zejména o energetické společnosti. Investorem do velkých jaderných zdrojů, paroplynových zdrojů nebo malých modulárních reaktorů bude ČEZ. Může využívat státní finanční výpomoc, nicméně s ohledem na to, že ve většině půjde o tzv. Contract for Difference, jedná se o návratné investice. Stejně tak ČEZ bude tím, kdo bude fakticky vykupovat akcie minoritních akcionářů, což se projeví primárně v jeho bilanci, v rozpočtu státu se to projeví sekundárně, a to příp. nižší dividendou. Stejně tak ČEPS bude investovat do přenosové soustavy, přičemž finanční zdroje budou tvořeny mixem z evropských fondů a z cen regulované složky energií.

7. Externí půjčky, dluhopisy

Doplňkově lze využít i externích půjček z evropských finančních institucí (např. EIB), příp. dluhopisového financování. Obojí lze využít na financování zejména dopravní infrastruktury. Půjčky EIB lze využít pouze v případě, že budou finančně výhodnější než státní dluhopisy, je třeba je ovšem přiznat ve státním rozpočtu a nevytvářet účetními operacemi na bázi přepůjček (např. vůči SFDI). Účelové zkreslování schodku státního rozpočtu tzv. mimorozpočtovým financováním skrze EIB – MF – SFDI, které se využívalo v posledních čtyřech letech, nebude dále akceptováno.

Název publikace: Česko: Země pro budoucnost 2.0

Autor publikace: Karel Havlíček a kolektiv autorů

Vydalo: ANO 2011

Fotografie: www.freepik.com

Počet výtisků: 3 000

Zadavatel: ANO 2011 / Zpracovatel: MAVILO design s.r.o.

Tento výtisk je neprodejný.